

For Sjernet.

Et Tidsskrift for nyttig og underholdende Læsning.

5te Aarg.

Den 15de Marts 1874.

No. 5.

Alf Krage

—eller—

Skolelæreren i Minnesota.

En original norsk-amerikansk Fortælling

af

N. S. Hæsel.

Sjette Afsnit.

Mere om hvorledes Alf tilbragte Julen og tog Eivind med sig paa et lidet Besøg blandt Negerne i Syden.

Sidensfrier blev der ikke talt mere om Alfs Fald eller Sladderet mellem disse Tre, som nu for Tiden levede i Tilfredshed og Fred, baade Husfred og Hjertefred. Mrs. Johnson fik næsten ikke Lov til at tage sine Sønder i foldt Vand. Nu havde hun Tid til at læse i Petter Bergstros Bøger og gjorde det ogsaa. Alf hjalp Emma troligen at udrette det Nødvendige paa Gaarden, og i disse Dage befastede en alvorlig gjenfædig Kjærlighed sig hos dem, og skjønt de søgte at skjule det for hinanden og for sig selv saa godt de kunde, vidste dog begge fra nu af, at de elskede hinanden. Mrs. Johnson mærkede det ogsaa; hun holdt meget af Alf og vidste, at han ikke vilde lege med hendes Datters Følelser; hun saa ogsaa, at han oprigtig søgte at skjule sine Følelser, men at det ikke ret vilde lykkes for ham. Præsten havde engang fortalt hende, hvad han havde hørt om Alf af de andre Præster, og hun havde satet imod at give ham sin Datter; men hun tænkte, at hans Forældre maatte ikke vilde synes om det, og at han selv ikke vilde bede om Emma, saalænge han var i denne Stilling og neppe havde Rok til sig selv, — og det som bliver udsat til en senere Tid, udebliver osse ganske. Derfor talte hun med Emma, som sagde, at hun holdt meget af Alf og havde nok ogsaa forstaaet, at han holdt af hende. Men efter haad han selv havde sagt, havde han paa Grund af Guds Førelser med ham og for de vilige Menighedens lemmers Skyld ikke Lust eller Frimodighed nok til uden Videre at ophøre med sin Skolegjerning og søge en anden Bestjæftigelse. Og, saalænge han forblev i den Stilling, tænkte han ikke paa at indgaa nogen saadan Forbindelse, derom sølte han sig overbevist; derfor holdt hun kun af ham som af en kjær Ven eller Broder, og naar han forlod dette Settlement som han maatte snart gøre, da mistede hun vel en kjær Ven; men hun havde sat Sagen i

Guds Haand og var vis paa, at det, som han lod ske, ogsaa var det Bedste for hende — Saaledes tænkte de alle Tre. Gud var deres fælles Sagfører, en bedre vidste de, at de ikke kunde finde, derfor overlod de Sagen til Ham og lod Ham føre den, som Han vilde.

Dagene gik, og Eivind kom igjen og det med saadan Fart, at Emma neppe fik Tid til at faa sin Moders Gardiner og andre Ting nedtagne og henlagte, inden Børnene kom ind. Alf sad nu mere paa sit Værelse om Dagen og læste eller skrev, og den Æneste, som undertiden kom op og forstyrrede ham, var Eivinds syvaarsgamle Datter Ragnild. Alf holdt af hende, fordi hun var en snil og sluttig Pige paa Skolen, og hun syntes ogsaa godt om ham; derfor maatte hun "se op til ham iblandt og prate lidt med ham, naar han sad saa alene." Han havde besluttet at skrive et rigtig langt Brev hjem nu, mens han havde saa god Tid og Anledning; i dette fortalte han blandt andet, at han nu var inderlig træt af at vante saa hjemløs om fra et Sted til et andet. Derpaa fortalte han om Emma og hendes Moder og beskrev dem naturligvis med de bedste Farver. Om den Første havde han især Meget at skrive, dog tilføiede han, at han nok vidste, at hun ogsaa havde sine Feil saavel som Andre; men han vidste ogsaa, at hun dagligen og troligen bestræbte dem og søgte Guds Hjælp dertil, og dette var Alt, hvad han fordrede. Brevet var skrevet saaledes, at hans Forældre godt kunde forstaa, at han vilde vide, om de havde Noget imod, at han beilede til hende.

En Aften i denne Tid spurgte Eivind med en udfordrende Mine, om Alf virkelig var enig med Præsterne i, at Slaveri ikke er forbudt i Guds Ord. Alf svarede, at han ikke troede, det kunde hjælpe at tale derom, saafom de formodentlig ikke kunde blive enige eller engang forhandle derom i kristelig Kjærlighed.

"Jo", sagde Eivind, "vi kan jo bare gøre det for at have Noget at prate om."

"Nei, jeg taler aldrig om Guds Ord's Lære bare for at have Noget at prate om, men for Sandhedens Skyld og til Menneskenes sande Gavn; thi der gives desværre altfor mange Mennesker, som kun bryder sig om at snakke efter sit eget Hoved og forsvare sine egne Sindsfald og Meninger, mens de ikke bryder sig om at undersøge for Alvor og i Oprigtighed, om det, de siger, virkelig er Sandhed eller ikke."

"Tjener da en saadan Lære til Guds Ære og Menneskenes Gavn, mener du?"

"Enten den er Guds Ords Lære eller ikke, saa tjener den dog ikke dertil mener du maaske? Jo, Evind Haakonson! den største Ære, vi her paa Jorden kan bevise Gud, er den, at vi tror Ham paa Hans Ord, om dette end gaar aldrig saameget imod vor naturlige Følelse, Fornuft eller forudfattede Meninger. De Mennesker, som saaledes i Ydmyghed overvinder og bøier sig selv under Guds Ord og sætter sig ved Jesu Fødder, for af Ham at lære en Visdom, som strider imod deres egen gudsfjendste Visdom, de har deraf det allerstørste Gavn, det eneste sande Gavn, uden hvilket alt andet Gavnligt og Nyttigt er som Auner for Vinden."

"Tror du da, at det er Guds Willie, at det ene Menneske skal have Ret til at købe, sælge og herske saaledes over det andet?"

"Hertil kan jeg svare baade Ja og Nei. Det kommer nemlig an paa, hvad du mener med Guds Willie. Det var ikke Guds velbehagelige Willie, at Adam og Eva skulde falde, og Menneskene blive fiendste og ulhdige mod Ham, og, dersom dette ikke var skeet, da vilde Gud vist heller ikke have, at det ene Menneske skulde herske saaledes over det andet. Men efterdi Menneskene nu engang er blevne fiendste imod Gud og ulhdige mod Hans Ord, saa at de ikke vil lade Ham regjere over dem, saa har Gud i sin Visdom og Godhed besluttet at lade det ene Menneske herske over det andet; "thi der er ingen Forrygtighed uden af Gud." Derfor har Han ikke alene i det gamle Testamente befalet Tøderne at købe sig Slaver af de andre Nationer, hvilke skulde være til en arvelig og bestandig Eiendom for dem og deres Børn; men ogsaa i det nye Testamente, i første Brev til Timotheus f. Ex., befaler han de kristne Slaver, som har kristne Herrer, at de ikke skal foragte sine Herrer, fordi de i aandelig Henseende er deres Brødre, men tjene dem deshøllere, efterdi de, som annamme deres gode Gjerning, er Troende og Elskte, saa at Ingen, heller ikke Slaverne, skal benytte sig af Kristendommen til at gjøre timelige Fordringer eller af Guds frygt som et Midde til verdslig Binding; thi, naar vi har Føde og Klæder, skal vi dermed være tilfredse. Den, som lærer anderledes herom, siger St. Paulus, (altsaa den, som lærer, at Kristendommen giver Slaverne Ret til at fordrø borgerlig Frihed og Lighed), han er opløst, sjønt han Intet ved, men er syg for Spørgsmaal og Ordfrig, og hører hjemme blandt dem, som er fordervede i Sindet og berøvede Sandheden. Dette kan du læse saavel som jeg; men jeg tør ikke sige, at Slavestanden eller Slaveri er Synd, naar Gud taler saaledes om denne Stand. Jeg ved, nok, at Folk nufortiden fordrø borgerlig Frihed og Lighed og tager og bruger den uden Tak til Gud, som om Han skulde være dem den skyldig, mens dog Intet er rimeligere, end at Han lader det ene Menneske herske over det andet med Sværdet eller Pistolen, siden de ikke vil adlyde Hans Ord og lade Hans Willie ske paa Jorden, som den sker i Himlen. Om du eller jeg kom i den Stilling, havde vi vist vel forstjent det."

"Aldrig i Verden faar du eller Præsterne, som du holder med, mig eller noget andet fornøstigt Menneske til

at tro paa sliG Urimelighed, sliGe nye Præste Opfindelser, som de kommer med netop nu, da vi betaler ud saa mange Penge for at faa Slaveriet afskaffet og fører en saa dyr og blodig Krig mod det. Folket og Regjeringen her i Amerika er bedre oplyst end saa, og jeg er og bliver en Antislaverimand."

"Ja, det er jeg ogsaa i politisk Henseende og af Hjertens Grund; derfor har jeg mere end engang bedet Gud om Seier for Nordens Armeer. Præsident Lincoln er en god og opløst Mand, og han har selv sagt, at han taffer Gud, at det var Sydstaterne, som angreb og uden lovlig Grund begyndte Krigen; thi ellers kunde han ikke med en rolig Samvittighed føre den. Desuden har han jo tilskrevet Redaktøren af "New York Tribune", Horace Greeley, og offentlig erklæret, at han ikke tjæmper for Slaveriets Afkæffelse, men kun for Unionens Gjenforening og Bevarelse, og dersom han troede, at dette jnarere og bedre opnaaedes uden Slaveriets Ophævelse, da vilde han ikke et Øieblik længere holde derpaa. Dette havde du selv vidst, dersom du blot havde interesseret dig saameget for Sagen, at du vilde spenderet nogle Center paa at holde "Emigranten". Men jeg haaber, at Gud har indblandet det Spørgsmaal i Striden, fordi Hans Tid nu er kommen, at Han vil afskaffe Slaveriet i Amerika, ligesom Han for kortere eller længere Tid siden har afskaffet det i de forskjellige Lande i Europa. Forskjellen mellem Slaveriet der og her var, at Slaverne der var ligesaa hvide som deres Herrer, mens de her er af en anden Race og hentede hid fra et skræffeligt Hedningeland og fra grusomme og blodtørstige Tyranners Herredømme. — At nogle amerikanske Herrer ogsaa er grusomme, ligesom nogle Tjenere er ugudelige og utro, derpaa tvivler jeg ikke, og at Magten ofte bliver misbrugt, og mange Slaver lider ondt og bliver haardt behandlede, det ved jeg ligesaa vist, som jeg ved, at mange Mennesker er gjerrige og ubarmhjertige; men det er ogsaa vist og sandt, at Sydens Slaveeiere i Almindelighed er Folk, som ikke ønsker at faa Ord for at være raa, haarde og ubarmhjertige mod sine Undergivne. Og vi maa huske paa, at Gud har et bedre Hjerte og en større Visdom, end vi har, og at Han visseelig styrer Alt, efter som Han ser det er tjenligt for Enhver."

"Der skal en rar Forstand til for at kunne stjønne, at Slaveriet kan gavne Slaverne Noget. Man fortæller, at Slaveeierne ikke engang vil lade dem lære at læse eller give dem Tid og Tillidelse dertil."

"Her i Norden er, uden at tale om Saadanne, som selv ikke tror paa nogen Gud, dog ogsaa mange saakaldte kristne Forældre, som slet ikke har nogen alvorlig Omfjorsørg for, at deres egne Børn kunne lære den sande Gud og Hans Ord tilstræffeligt at kjende; men da er det jo ikke at undres paa, om de fleste Slaveholdere ikke har nogen alvorlig Omfjorsørg for sine Slaver i den Henseende. Tid og Anledning mangler disse dog ikke, hvis de kun selv vil lære Noget; thi i mange af Aarets Maaneder har de Lidet at bestille. En Planter maa for den travle Indhøstnings- og Plantningstids Skyld holde mange flere Slaver, end han egentlig har Brug for i den øvrige Del af Aaret. Paa en Sukkerplantage f. Ex. bliver de færdige med Indhøstning og Sukkerfjorsøgn nogle Dage før Jul; da faar

de en Fritid til over Nytaar. Saa begynder de igjen at arbejde med at udbedre og opgrave Grøfter og pløie, indtil Plantningen begynder i Februar. Men under Grøftegravningen tager de sig i Almindelighed gode Dage, fordi baade de og deres Opsynsmænd er fortumlede i Hovedet af al den Whisky, de har fyldt i sig i Julen."

"Du lader til at ville kjende godt til Stellet dernede."

"Ja, det gjør jeg ogsaa. Jeg har for ramme Alvor undersøgt Sagen; thi jeg ønsker ikke at tale efter løst Snak, saaledes som de fleste gjør, uden at vide, om det er Sandhed, de siger, eller ikke."

"Men vil du da indbilde mig, at Planterne spenderer saameget Whisky paa sine Slaver?"

"Nei. Opsynsmændene spenderer undertiden paa de Slaver, de har under sig; men kan du ikke tænke dig, at de kan faa den paa andre Maader? De kan fuge den af det Skum, som de skummer af Sufferørøstfasten, mens den koger; deraf kan de ogsaa lve sig Vin ved at kaste vilde Appelsiner op i en Tønde med affkummet Saft og lade dette staa og gjære. Men Whisky pleier de dog oftest at kjøbe for sine egne Penge, som de fortjener sig ved at sælge Sobelimer, Drefkaster og andre Ting, som de forfærdiger i sine Fristunder, eller for Penge, som de fortjener i den nærmeste By, naar En og Anden i Sommeriden faar Tilladelse til at rejse og blive borte i nogle Dage eller Uger."

"Vil du indbilde mig, at Maanen er gjort af en grøn Ost, eller at Negerne faar Tilladelse til Saadant?"

"Hvis du havde det ringeste sande Begreb om Stellet dernede, vilde du slet ikke blive forundret herover. Jeg kjender en Nordmand i New Orleans, en Landsmand af os altsaa, som eiede og førte et lidet Dampskib, og hele Mandskabet, paa Styrmændens nær, var Negerer, som han eiede; og han gav ofte en og anden af dem fri for flere Dage ad Gangen, saa i en By og saa i en anden. En gang havde hans flinkeste Slave, som hed Jim, faaet et Brev fra sin Kone, som tilhørte en Planter og boede mange Mile borte fra det Sted, hvor Dampskibet da laa. Brevet fortalte hans Kone ham, at hun var meget syg, og bad ham endelig komme til hende saa snart som muligt. Jim holdt meget af sin Kone, og Zaarerne stod ham i Vinene, mens han i Styrmændens Paahør fortalte sine Kamerater om Brevets sørgelige Indhold, og om hvor inderligt han ønskede, at Kapteinen vilde sige, at han kunde rejse derhen. Men bede ham derom, det vilde han ikke, dertil var han for stolt. — Ja, det forundrer mig ikke, at du ler; thi det synes nok latterligt for Folk, som ikke kjender det Ringeste til Slaveriet i Syden, og — dog taler saameget derom, du Civind —. Men, ser du, Jim var en flink Mand, som gjorde sit Arbejde, opfyldte sine Pligter og blev godt behandlet; derfor søgte han at indbilde sig selv, at han var en fri Mand, ligesaa fri som enhver anden Arbejdsmand, der hver Dag maa arbejde under Andre for at tjene Føde og Klæder til sig og Sine. Og saadanne Tanker gjorde Jim baade tilfreds og stolt, saa at han altid tog muntert fat paa sit Arbejde, sang og lo og var stedse vel tilmode. Men dersom han nu gav sig til at trygle sin Herre om Tilladelse til at rejse, saa be-

kjendte han derved baade for sig selv og Andre, at han var en Slave og intet Andet, og det vilde han ikke. — Nu forstaar du det maaske nogenlunde, saa at jeg kan fortsætte min Fortælling —. Saa snart Kapteinen kom ombord, fortalte Styrmændens ham om Jims Brev og lagde et godt Ord ind for ham. Skibets og Mandskabets Eiermand ventede først en lang Stund, men, da Jim ikke kom for at bede om Tilladelse til at rejse, gif han forover og standsede foran denne. "Har du faaet Brev fra din Kone, Jim?" spurgte han.

"Ja, Herre."

"Hvorledes lever hun nu; hun bliver vel dygtig thy og fed derude paa Landet?"

"Nei, Kaptein, hun er meget, meget syg og beder mig at komme og se hende, førend hun dør", sagde han og saa op fra sit Arbejde med et bønligt Blik.

"Hun er vel ikke saa syg; det gaar nok over igjen."

Jim rystede paa Hovedet. Kapteinen vendte sig halvt fra ham og gif nogle Skridt forover; han vidste godt, at hans Baadsmand var stolt, og vilde nu forsøge ham. Jim saa efter ham og anstrengte sig for at holde Zaarerne tilbage og vedligeholde et roligt Udseende. Hans Herre, som bemærkede, at han fjempede med Graaden, gif først forbi ham og agterover; men da Jim endnu ikke gjorde Mine til at fremkomme med nogen Bøn, kom han tilbage og sagde: "Giv mig dit Ord, Jim, og loy mig, at du skal komme til mit Hus i New Orleans, saasnart der er foregaaet en Forandring med din Kones Tilstand, saa kan du følge mig til Kabytten og faa dit Pas og de nødvendige Rejsepenge; thi jeg ved, hvormeget du holder af hende, og at du ikke vil gjøre dig til Skurt, om jeg er god imod dig." — At Jims Ansigt straalede af Glæde, mens han gav sin Møjsa Løstiel, kan vel Enhver tænke sig; men de vilde og gennemtrængende Skrig, som han udstødte, idet han slog ud med Armene og gjorde nogle forfærdelige Hop og Rundkast, forbausede selve Skibshunden, saa at den saa paa ham med alvorlig Forundring, skjønt den ofte før havde været Vidue til stærke Udbrud af Negerglæde."

"Jeg har aldrig hørt, at Folk behøvede Pas for at rejse om i Amerika!"

"Ingen Andre end Neger-slaverne i Syden; men der er det lovbekræftet, at enhver Trel, som reiser alene, skal være forsynet med Pas fra sin Herre. Og af denne Lov kan du altsaa slutte dig til, at Saadant ikke er noget Usædvanligt."

Det saa næsten ud, som om Civind ønskede at komme i Trætte med Alf, da han begyndte denne Samtale, men nu kunde han ikke faa sin Brede til at bryde ud, og enten han vilde eller ei, maatte han sidde stille og lytte, mens Alf fortsatte: "I hele Sommertiden har Negerne paa Sufferplantagerne kun lidet at bestille; thi en Planter er, som sagt, nødt til at beholde og underholde sine Negerer ligesuldt, og han er ogsaa glad, at han kan spare paa dem en Tid. En Slaveholder vil ligesaa ugjerne miste eller fordærve sine Slaver, som du vil miste eller sprænge dine Gæste. Dersom du rigtig vidste, hvorledes der gaar til, er jeg vis paa, at du vilde sige, at det er en stor Synd at føde saa mange Dagdrivere Sommeren igjennem, naar

maa ikke har mere at bestille for dem. Sv'r Negerfamilie har sit høidkalkede Framebu's, eller ogsaa er der to Familier i et Hus, men da er det delt i to Værelser og har to Indgangsdøre fra Svalegangen, som st' ætter sig langs dets ene Side. Disse Huse eller Negerhytter ligger alle i en eller flere Rækker med brede Gader imellem, saa at Kvartetet ligner en liden Landsby, hvori et Hus er større og penere end de andre og deri bor en Opsynsmand. Undertiden kan flere saadanne smaa Landsbyer ligge i Nærheden af hvoerandre. Og ikke langt fra dem, der inde mellem de vældige, gamle, larsgikkede Træer, som næsten indgydder Vrefrugt ved sit ærværdige Udseende, staar en liden Murstenskirke, og inderst inde i Kirken staar om Søndagene en Negerpræst, prædiker af al Kraft og iveriger og brøler saa høit, som hans Lunger formaar. Det behøves nok ogsaa; thi hanne i en Krog sidder paa samme Tid en Del Kvinder og synger en Salme med klingrende Strømmer, mens en Del Mandfolk sidder i en anden Krog og brøler en anden Salme i en anden Tone: I Værksten eller Landebynen vrimler der af Grise, Høns og Hunde, og imellem disse tumler sig mange smaa sorte Tingester, hvoraf nogle har gult krøllet Haar, som stikker komist af mod det mørke Skind, men er Forældrenes Stolthed og Glæde. Kalkuner har Negerne ikke Tilladelse til at holde, af hvilken Grund ved jeg ikke, men de findes kun i Nærheden af "Huset", som de kalde Værkstens lille Vallads, der ligger langt borte fra Negerbarakkerne og kun har nogle saa pene Smaahuse omkring sig, hvori de Negere bor, som tjener i "Huset" og ikke arbejder paa Marken. Men se, der kommer paa Svalegangen til et af Husene i Landebynen sidder to graahaarede Negere og sjeerer paa hver sit Dysskast; de er fer gamle til at arbejde i Marken, og kun engang iblandt bestiller de Et eller Andet for Planteren eller Opsynsmanden; forøvrigt har de Tiden til sin egen Naadighed. Den ene af dem, som fortaar den Kunst at læse i en Baa, underviser og reiser nu af og til paa nogle Smaabørn, som sidder ved Siden af ham med en Billedbøg i Haanden og arbejder paa at faa læst den igjennem. — Det er vist paa Grund af sin Barmhjerlighed, at Gud har tilladt, at de er blevne førte herover fra Afrika, hvor de Alle kun vor Høddinger, tilbad Sten og Træ og levede som vilde Dyr mellem morderiske Stammer og under grusomme og blodtørstige Høddinger, som lod sine Undersaatere eller Slaver myrde for sin Fornuftes Stofd. Dette erkjender ogsaa alle gudfrøbtige Negere med Tak til Gud, idet de ser hen til sit evige Vel og tilstaa, at de og deres Kamerater er bedre stillede her i Amerika, end de vilde have været i Afrika. Gud ved nok at sjeere alle Ting og lade Menneskene blive regjerede saa, at Han faar sielt Sine. Han ved nok at behjerte sig af Damskændighederne, — hvis man kan udrykke sig saaledes om den Herre, som raader for alle Damskændigheder og alle Tilfælde — saaledes at de maa tjæne dem tilgode, som vil komme til Ham og tro paa Ham, og at give de reite Undersaatere de reite Herrer. Den lutherske kirke har aldrig lært, at det er Synd at eje Trælle eller Slaver; det er en ny Opfindelse, gjort i den reformerte Kirke, som stedse har stået paa Enfoldighed og den reite Vrefrugt for Guds eget Ord, fordi den ikke i alle Snykker har villet tage Fornuften fan-

aen under Troens Lydighed og hvide sig for det klare Ord. Derfor maa vi ikke lade os forføre af den; thi naar vi svørges, om Slaveri er Synd, da maa vi, som ægte Lutheranere, se bort fra alt Andet og som vor Børnelærdom lærer os, alene høre, hvad Guds Ord siger deroen. (Han er nemlig den Eneste, der har Ret til at bestemme, hvad der er Synd eller ikke Synd). Nu taler Gud i sit Ord paa flere Steder om Slaver, Slaveri og Slavesjeb, og disse Steders Ordlyd og ensfoldige Mening maa da afgjøre Sagen."

"Ja, hvis der ikke var mange andre Steder, som siger noget Andet."

"Nei, Gud modsiges aldrig sig selv, og jeg mente alle de Steder, som handler om den Stand, som ser i Tiden altid kaldes Trællestanden paa Noris. Forholdene har i gamle Dage været saaledes, at Enhver, som Gud havde givet Naad til at have Husvænde, maatte hjebe eller paa anden Maade faa og eje dette. Ja, de er endnu saaledes sammesteds, at om du var der, vilde du blive nødsaget til at hjebe dig Tjenestefolk, for at du kunde varetage dine Pligter som Husfader og Husholder over Guds Gaver. Det er ikke Synd at have Magten og bruge den; men at misbruge den Magt, man har, det er Synd og en Skam blandt kristne Mennesker. Derfor skal enhver Husfader, Husholde, Herre og Hæfste engang aflægge Afgift for, hvorledes han har brugt Magten. En saad Kirken har især sine Undergivnes sande Velsørd og Salighed for Die, men kristenljerligheden driver ham ogsaa til at sørge for deres timelige Vel, saa at de ikke med hans Billie lider Nød eller mangler det daglige Bød, Klæder, Sko o. s. v., men derimod har det saa godt, som han efter Damskændighederne kan gjøre det for dem. Den Planter i Syden, som med saadan kristelig Kjærlighed sørger for sine Undergivne, han synder ikke, om disse end tilhører ham; men den Husbolde i Norden, som forsømmer dette, han forsynder sig derved st' ligen mod sin Gud og Eiermand. Men det synes mig, at de, som siger, at Slavesstanden er syndig er enige med dem, som sjeer om Gud: "Vi vil ikke, at Denne skal regjere over os." Og Saadant kommer af, at Kjødets Sande er Fjendskab imod Gud."

Under Slutningen af denne lille Prædiken gav Eivind igdelige Tegne paa Uro og Utilfredshed. Han havde flere Gange før høit om, at han forsonde sine Pligter mod John's, og at han tilsteds kunde fremstjænde og blive Marsag i deres Ord ved at paalægge dem al for haardt Arbeide og ikke give dem de nødvendige Klæder. Men ligesom Overstjæften K. J. og hans Venner forherdede sine Pligter mod Herren, fordi Han ikke var efter deres Dnske eller Hoved, saaledes forherdede ogsaa Eivind sit Hjerte mod Alt, som kom i Snid med hans Pengebegjærlighed. At sørge saaledes for Mis. John's, som han haade forpligter sig til for at komme i Besiddelse af hendes Landeindom, det vilde koste Penge; men om Samvittigheden end var urolig og under tiden ymte ham lidt, foranstjædede dette dog intet Pungetab. Det var kun de Andres dumme Rasonnement, som gjorde hans Samvittighed urolig; han var ikke en sly Dumman, at han vilde bryde sig om Saadant. Folk var i Verden for at arbejde og gjøre Nytte, og han stulde nok være Mand for, at

Johnsens skulde faa gjøre sin Del og Blyt, tænkte han ved sig selv. Thi et Gud sagde til Adam: "I din Afsigt's Svend skal du æde dit Brød", dette huskede Eivind meget godt til enhver Tid; men at han har "skabt Mennesket til det evige Liv" og derfor befaler os, at vi "først skal søge Guds Rige og Guds Røst", det kunde han hore sig fatte eller forstaa. Han havde reist sig, forinden Alf taug, og fundet frem en Lygte for at gaa ud og se til Hestene, og idet han gik, sagde han: "Der i Norden er kristne Mennesker som arbejder, selv om de eier Nøget; men de, som kjøber sine Medmennesker og lader dem arbejde, mens de selv kun doerne sig, kan ikke kaldes Kristne, de er ikke bedre end Hedninger."

Lidt efter sagde Alf: "Nu tænker jeg, at Eivind fik meget mere Prax om Slaveriet, end han egentlig ønskede, og jeg haaber, at han ikke saa snart igjen træffer denne Kjøphest frem mellem os."

"Eivind har naturligvis ikke Nøget imod, at man har Slaver og holder i sit paa dem", sagde Emma med et skjælmst Smil. "Som vil vist aldrig slippe os ud af sine Klæder med sin gode Villie; altsaa kan han ikke have Nøget imod at holde Slaver. Men at kjøbe dem for Penge og ærligt og redeligt betale for dem, det vil han ikke skal være villad. At kjøbe dem, det er en Synd, men at tage dem med Vist og Vold og faa et Stykke Land til paa samme Maade, det er ingen Synd; nei, da maa man nok gaibe til med begge Hænder i Sige Eivind Haakonens praktiske Værd."

"Vid dig ikke med at tænke paa Eivinds Theorier eller Propis, mit Barn!" sagde hendes Moder; "men tak heller Gud, at du ved, at han alere raader for vor Fremtid og ikke Eivind."

Lørdag efter Nataar gjorde Alf op med Eivind og betalte ham for Logiet, og Søndags Morgen gik han sammen med Emma til Johannes Bergs for at sjøre med ham til Kirken. Det har de seet ud til en mørk Jul for Alf, men da han nu den næste Dag atter sad i Skolen med de fjere Børn omkring sig, kunde han af et ret safnemmeligt Hjerne prise Guds faderlige Dønsorg og Kjærlighed, mens han ogsaa derved tænkte paa den glædeligste og hyggeligste Julchela, han endnu havde oplevet i Amerika.

"I fremmed Land og fattig Stand
Der rinder lidt en Strøm af Døvsand.
Alf slet Kravter man hafter mer og mer
Og hjemad ser til Sions Frydflot."
(Vist. S. A. V.)

Blumenbach fik engang Besøg af tre Venner, som lod sig amuse ved et besynderligt Biskaffet, et Stykke Lava fra Vesuv, hvorpaa der var indrykket Naonet Leopoldo. Den ene (Humboldt) var kommen fra Vest op paa Chimborazo, som endnu Ingen før har; den anden (Leopoldo v. Buch) var trængt ned i Jordens dybeste Schakter; den tredje (G. v. Russac) havde i en Luftkølle høvet sig op til de høieste Grændser, indenfor hvilke Mennesket kan gaade. Høieste Rejsende!! Og dog gjør en Wandtraabe længere Reiser.

Chineserne.

(Efter det Tydske.)

Man taler sædvanligvis om Chineserne som et meget blynderligt Folk. Goldschmidt, som skrev en Bog, kaldet "Verdens Børgere", kom til den Slutning, at de og vi ikke er saa svært forskellige. Berre af nyere Rejsende, som i Aravis har levet i China, bekræfter dette. Chinesernes Siendommeligheder er ikke mere afstikkende end andre Nærsers, og jo mere man bliver bekendt med dem, des mere finder vi, at Mennesket i China er det samme Menneske som overalt. En underlig Ting er der dog ved d.m. De var alt for Aarhundreder tilbage foran for alle Europæere i Kunst og Videnskab; de kjendte Magnetnaalen, Krudt, Silke- og Papirfabrikation og Bogtrykkerkunst; de opfandt kunstige Maskiner og et Slog's Po-cæen, mod hvilket alle Andres ikke kan maale sig. Hvorledes de laver de Farver, som giver deres Væser scadan varig Blands, er for os en Gaade. Den Kultur, de havde vundet for Aarhundreder tilbage, har de endnu inde. Ingensteds er Lærdom agtet saa høit, og Bøger og Studier mere holdt i Ære. Og dog — hvorfor staar de nu stille? Voltaire siger, de ligner Ægypterne, som først var Græckernes Læremestere og siden blev overtrufne af sine Disciple. De elste ikke Videnskab for dens egen Skyld, naar den ei har praktisk Nytte med sig. De ler af dem, som reise ud, for at samle Dyr og Planter, bare for at studere deres Liv og Bestaaffenhed, naar det ikke kan bruges til noget, ler over alle kemiske Experimenter, som ikke kan bruges i Livet.

Et Folk, som aldrig staar efter at forske videre, og som aldrig vil besatte sig med nogen Gjenstand, der ikke er af umiddelbar praktisk Betydning, vil aldrig kunne trænge ind i Naturens Hemmeligheder. Men Chineserne ere saadanne, at de sætter stor Pris paa at vide, at en spansk Blue, lagt paa Huden, trækker Blæret, men Naturens store Under lade de ganske upaaagtede. En Svagbed, som ellers kun viser sig hos Enkelte, er her en Egenhed ved Millioner tænkende Mænd.

Hu, en fransk Missionær, som i Aravis levede blandt Chineserne og har skrevet en underholdende og lærerig Bog om samme, fortæller blandt andet om den store Omhu, som de anvende paa sine afdøde Slægtningers Vig. Den Maade, de sette sine Begravelse paa, er en Gjenstand af stor Interesse, saavel for den, som derved har at spille Hovedrollen, som for de sørgende Slægtninge. Sælskald høret man intetsteds som i China, at Folk gjøre hinanden Komplimenter med sine Viglister.

Næsten overalt lader man være at tale om den Sag, for det er usædvanligt; hos andre Folk pleier man hellere i al Stilhed at bringe den til Huset, maasse om Natten, for at spore de Gjenlevende for det tunge Syn. Men Chineserne betragte Sagen fra et andet Synspunkt. Hos dem er Viglisten en Sag af stor Betydning for den Døde og en Smags- og Lugts-Artikel for den Levende. I de store Byer ser man Viglister prægtig malede og polerte; udstillede i skønne Bunkker lokke de mange Kjøbere. De Rige forstæffe sig den endnu i levende Liv, for at have den Glæde at kunne vælte en efter sin Smag og gemmer

den som et Møbel, som vel for Diebliffet bliver ubenyttet men det kan ikke feile, det virker behageligt og trøsteligt paa hans Følelse, saaaft han ser den i sit sinuelt udstyrede Værelse. Tillige ansees den for en saadan Ting, hvorved Børn kunne bevise Forældre sin Kjærlighed, og det er ingen ringe Trøst for en Søn i middelmaadig Forfatning, naar han kan skaffe sin Fader denne Gave og høitideligt at overrække ham den paa en Tid, han mindst venter det. Er det en Sny, og han ikke har anskaffet sig den, men han er omgivet af deltagende Venner, ville disse ikke forsømme at kjøbe den og opstille den ved Siden af hans Seng. Huc var engang dødelig syg i China. Da han igjen blev frisk, besøgte Byens Præsident ham og meddelte ham, at han havde bestilt en prægtig Ligkiste for ham under hans Sygdom hos den bedste Snedker i Byen. Huc takkede og gik med for at bese sit bestilte Kvarter. Han fandt den, zirkelig arbejdet af 4 store Læremester, af violet Farve, glindsende polert. — Chineseernes Begravelsesplads er dem heller ikke en ligegyldig Sag. De ville gerne begraves i en isjen Egn og udsøger sig en liden Blet, som af Naturen er vakfært udstyret. Regelmæssig en Gang om Aaret, ogsaa oftere, besøge de Sines Grave, rykker Ugræsset op, rynter Blomsterne, befranser Høien med Strimler af broget Papir og sætter udvalgte Ketter derhen. Huc spurgte engang en Mandarin, om han troede, at de Døde spiste, hvorved denne syntes meget forbausset over et saa dumt Spørgsmaal, og forklarede det saa, at man vilde vise de Døde, hvor lidet man havde glemt dem, og hvor gjerne man vilde sørge over dem, ligesom man i Livet havde holdt af dem.

Huc udkaster et snurrigt og upartisk Billede af, hvorledes vi og Chineseerne gjensidig forekommer hinandene. Han siger:

Europæerne, som komme til China, ere meget tilbøjelige til at holde Beboerne af det himmelske Rige for selvsomme og latterlige; Chineseerne, som besøge Canton og Macao (de 2 Havne, hvori Englænderne opholde sig), tænke just ligedan om os. De søge sit Vid og finde Næring for sit spottende Lune ved Synet af de hvide Djævl fra Vesten, de udtrykke usorbeholdent Forbauselse over den trange Klædning, de tæt tilsluttende Benklæder, den runde Hat, der ser ud som en Storfisen, ja over Skjorte kraven, som synes bestemt til at sage Halsen eller Dret istykker og som saa høit omflatter et grotesk Ansigt med lang Næse, blaa Vine, uden Hage eller Mundstjæg, men som til Gjengjæld stiller til Skue paa begge Kjæber en Haandsfuld røde, krusede Haar. Men Intet er for dem en større Gaade end vor Frak. Forsjøves søge de en Grund eller Nytten af dette berømte Klædningsstykke, som de kalde "Halvklædning", fordi det er umuligt at lukke den til for Brystet og fordi der ikke til det bagved nedhængende Frakstykke findes noget foran Tilsvarende. De beundre den udsøgte og besynderlige Smag, bag i Ryggen at bære store Knoppe ligesom Guldmønter og det paa et Sted, hvor der slet intet er at knappe. Hvor meget smukkere synes de ikke selv at være med skjæve, smale og sorte Vine, deres fremstaarnde Kjæveben, brede Næser og afklippede Hoved, hvor der fra Tøssen af hænger en "prægtig Duff net over til Saalen."

Tænker Ider til denne graciøse og elegante Typus en Bispehue med røde Fryndser, en folderig Lunica med videærmer, sorte Silkesto med hvide Saaler af uhyre Tykkelse, og ingen Tvivl vil mere herske om, at aldrig kan en Europæer komme op mod en Chineseer.

I deres Skikke og Levenis tro de, at de staa endnu høiere fremfor os. Naar de se, hvorledes Europæere kunne tilbringe hele Timer med gymnastiske Øvelser f. Ex. Spadsergang, saa spørge de, om det da ikke var meget fornuftigere hellere at sidde stille og drikke The, røge en Pipe eller gaa lige til Sengs. At tilbringe Natten med Fornøielse, f. Ex. Baller, har endnu aldrig faldet en Chineseer ind. Det hele Folk, de Fornemme medberegnet, gaar tidligt til Sengs, for at kunne staa op med Solen. I de Timer, da der i Europas store Stæder er saadan Larm og Tummel, fryde de chineseiske Byer sig i den fuldkomne Rolighed. Enhver er hjemme hos sin Familie, Butikkerne ere lukkede, Skippere, Kvakksalveren, den offentlige Væser har endt sine Forretninger, og intet Tegn paa Virksomhed spores mere, undtagen i Theatrene for de arbejdende Klasser, hvilke Sidste om Dagen ingen Tid har til at se paa Skuespil.

Mode og Vane ere despotiske Hersterinder og synes fornuftig eller latterlig, alt eftersom de er os bekendt eller fremmed. Addison fortæller om En, som vilde klæde sig og leve efter Naturen, og det varede ikke længe saa sendte hans Medborgere — der efter sin Mening var visere end ham — ham til Daarehuset. Da Huc efter aarelangt Ophold i det Indre af China, hvorunder han ikke havde seet et europæisk Ansigt, kom tilbage til Havnen Canton og fik se 3 Herrer i sorte Hatte, hvide Byger, hvid Vest og hvid Jakke, forekom dette Syn ham saa selsomt, at han siden ikke undrede sig over, at Orientalerne finde vor Klædning saa latterlig. En fremragende engelsk Lærd bestilte engang en Kjole, som bag kun havde en Knap, og gif i denne Dragt gennem Byen. I alle Gader forsamledes Folk om ham, og den ene raabte til den anden: Se der gaar en Mand med en Knap! hvorpaa den Lærde hvergang vendte sig om og sagde alvorligt: Og der se 3 Mænd med 2 Knapper! De forstode Lektionen og gif beskjæmmede sin Ve. Fremdeles, fortæller en Chemiker, M. Fortune, kunne Chineseerne ei begribe, hvorledes vi kunne holde ud i saa tynd Dragt uden at fryse ihjel. Jeg har altid i koldt Veir over mine andre Klæder en stor tæt Regnkappe, og dog besøgte de bestandig Alt, som jeg havde paa, og mente, jeg maatte dog fryse. For om Vinteren at helde sig varme, henlyste de andre Midler end vi. De pleie ikke at bruge Sid i Værelserne, og saa trækker de en Jakke over den anden, til de føle, at deres Legemes Varme ikke gaar fra dem. Naar nu den kolde Taage om Morgenen viger for Solens varmere Straaler om Middagen, saa bliver det ene Klædningsstykke efter det andet atter bortkastet, til de da igjen mod Aften atter tage dem paa. En saadan Paapakning af Klæder bruges ogsaa om Foraaret, indtil Sommeren finder dem i sine Bomuldsjoler. I de nordlige Byer bruge Konerne smaa Dvne, som sættes under Fødderne, eller paa Bordet, for at varme Hænderne. Barnepigene bruge dem ogsaa, og det under Fødderne paa de Smaa; dog det sker kun i det koldeste Veir, thi ellers ere

disse saa indpakkede, at et chineesisk Barn snarere ligner en Vasse Klæder end noget Andet, og er det om Sommeren uden dette, skulde man ikke tro, det var samme Skabning.

Den tykke Klædning er ogsaa nødvendig for dem paa Grund af deres ovenomtalte Modvillie mod alslags gymnastisk Bevægelse, som Huc ogsaa kalder Spadsfergang. At se paa en Europæer, hvorledes han løber op og ned ligesom en ibrig Rejsende, for at naa næste Station, og det blot for at skaffe sig Bevægelse, er for dem ligesaa fornøieligt som ubegribeligt. Det taalmodigste, slittigste og mest udholdende Menneske (som Chineseren er, naar det er Noget at fortjene) begriber ikke, hvorledes man gider gjøre sig Møie for Intet. Fortune var vant til, under længere Reiser at stige ud med sine Venner af og til, og at gaa frem og tilbage paa Land. "Er det ikke snurrigt", hørte han da engang En sige til de Andre, "at disse Folk foretrække at gaa, istedetfor at bruge sin Vaad, som er ligesaa god som vor?" De kom tilslut til det Resultat, at "det maatte ligge i deres Natur."

Blandt de mange Ting, hoori Chineseren efter egen Mening staar langt over Vestens Barbarer, er Høflighed en af de fornemste. Vor Talemaade, sammenlignet med deres, er som den raa Nordenvind mod Sydens milde Lufning. Fortune læste engang i en Kjøbmands Hæve: "Omstreifere anmodes om at skaane disse Træer." I en anden Hæve var det mere indtrængende: "De, som slettre om her, bedes alvorligt om at lade Frugterne paa disse Træer være, for ikke at ødelægge Havens Skjønhed." Dog dette er paa Chineesisk haardt og uhøfligt, derfor var tilføjet: "Vi bede Læserne undskyldte ovennævnte Anmodning."

Deres Handlinger stemme just ikke saa nøie overens med deres høflige Tale. De indbyder dog paa det Venligste, siger Huc, fordi de forudsætte, at du afflaar Indbydelsen. De kristne Chinesere af Romersk Katholiske gif engang til Gudsstjeneste i et Kapel, som hørte til en Katechets Hus. Da Gudsstjenesten var tilende, nødede Katecheten det hele talrige Selskab til at forblive der og at spise til Middag med sig. Enhver besvarede hans indstændige Anmodning med en Undskyldning. Dette forekom ham ærgerligt, men endelig fik han fat i sin Fætter, som han besvor for Slægtskabets Skyld, at blive hos ham. Fætter foregav Forretninger, og efter en lang Kamp mellem stormende Bøn og haardnakket Afslag brugte Katecheten tilsidst Vold og traf sin modstridende Fætter med sig ind i Huset. "Om du ikke vil spise med mig", sagde han, "saa kan du ialfald drikke et Glas Vin med mig." Da gav Fætteren efter. Efterat han længe havde ventet, og der ingen Vin kom, vovede han endelig at spørge, naar vel Vinen vilde blive bragt ind? "Vin? Vin?" spurgte hans forbaujede Vært; "tror du da, at jeg har Vin i Huset? Ved du ikke, at jeg ingen Vin mere drikker siden mine sidste Mavesmerter!" "Men hvorfor har du da ikke ladet mig gaa hjem?" svarede Gæsten, "istedetfor at trænge paa, at jeg skulde blive hos dig?" Dette Spørgsmaal bragte Katecheten i Raseri. Han udskjeldte sin Fætter for at være en uvidende Bonde, spurgte, hvor han havde lært Manerer henne, og endte med de haanende Ord:

"Svad? jeg gjør dig den Ære at indbyde dig til

Vin, og du har ikke engang saa megen Høflighed, at du afviser den?"

Huc, som var Dienbidne til denne Scene, forsøgte efter Grundene til slige Stille, og kommer til den Slutning, at Enhver gjerne vil vise sig høflig og venlig, saalænge det Intet koster, mens paa den anden Side Enhver føler sig smigret med at saa indtrængende Indbydelse og tillige er tilfreds med den eiendommelige henrykelsesfulde Omhed, hoormed Indbydelsen bliver afflaet. I slige Ting lader Mennesket sig gjerne bedrages, trods den indre Beviisthed, som siger ham, at han bliver bedragen.

Naar to Chinesere besøger hverandre, saa begynde de med uallige Buk til begge Sider. I den Riges Gæstebærelse staa to ophøjede Sæder, hvoraf den ene bliver anseet som Tresplads. Værten nøder nu Gæsten til at sætte sig derpaa, og Gæsten vil, at Værten skal sætte sig derpaa, og saa varer disse Ceremonier flere Minutter. Ved Maaltidet tænke de som Lady Macbeth: Ceremoniellet er Sæden paa Stegen. Da nøder ikke alene Værten Gæsterne og disse igjen Værten, men ogsaa indbyrdes komplimentere Gæsterne sig om de bedste Pladse. Da sætter man sig ned og staar igjen op, og altid paantogt bliver man forsikret om, at man er for ringe til den Ære, og at den tilkommer Andre. Saadanne Bønfinger og Komplimenter med Indbydelse og Afslag kan da være over et Kvartier. Naar nu fremdeles Middagsmaaltidet gaar for sig, maa det sætte en Europæer i Forbauelse. Man begynder med anden Ret og ophører med Suppen — man drikker varm Vin af smaa Porcellænekopper og røger dertil, to smaa tynde Pinde tjener som Gasler, for at føre til Munden de allerede for Munden tilskaaarne Retter, — istedetfor Servietter bruger man tynde Papirstrimler, hvoraf et Antal foresindes ved Siden af enhver Tallerken og hvoraf enhver enkelt, altesterfor den er bleven brugt, bliver borttaget af Tjeneren; — det er tilladt, mellem Maaltidets Mellemrum at staa op, røge sin Pipe eller paa anden Maade more sig, og tilslut løfter man Pinderne op mod Panden og lægger dem da ned paa Tallerkenen, for at vise Selskabet, at man har spist nok. Saadant er Ngt for os.

Chineserne paa sin Side blive aldrig Herer over sin Forundring, naar de sidde tilbords hos os og spørge, hvorledes det er muligt, at vi kunne tage vore Drifkevarer kolde til Maden, og hvorledes vi ere komne paa den eventyrlige Ide at betjene os af en Trefork ved at spise, hvorved vi ere i bestandig Fare for at støde den i Vinene eller Læberne. De finde det høist besynderligt, at vore Mandler og Nødder komme paa Bordet i Skaal, og at vore Tjenerer ikke tage Benene af Kjødet, før det bliver baaret ind. Uagtet de ikke ere kræsnere i Valget af deres Næringsstoffer, — de tillave Fricassee af Silkeorme og spise den med stor Appetit — vilde de dog vanskelig lade sig nøie med det, vore Bønder spise, med Patetes og tyk Meik. De like at bære mange Fæde sammen og vide af Intet at tillave Noget. Huc og Fortune ere enige i, at de ere fortreffelige Koffe. Den simpleste Bondemand kan hos dem af sine Høvedartikler — Fisk og Ris — tillave et Antal Retter, som, idet de stille Sulten, tillige er meget behagelig for Ganen. Ved et Maaltid, som Kaptein Laplace bivaante, var der blandt andre Spiser ogsaa saltede Regnorme, men tilberedte

faa kunstigt, at den uvildende Gæst troligen nød dem uden at ane, hvad det monne være. En Englænder i Macao havde en Kof fra Landet i sin Tjeneste, og denne bragte en Dag Snepper paa Bordet, uden den hos os faa hndede Tilsetning. Hele Selskabet viste ham tilrette og meddelte ham, at han der havde begaaet en Forbrydelse, som de ikke for anden Gang vilde tilgive ham. Noget Tid efter havde han igjen ot tilberede Fugl, men det var ikke Snepper. Denne Gang forsømte han ikke at sætte det kostbare Indhold, Indvoldene, skjønt tilberedt, paa Bordet og blev naturligvis udleet af Gæsterne. Da tog han Afsted og opgav engang for alle at forsøge at komme efter den europæiske Kogekunsts Hemmeligheder, og han har vel ikke mindre spottet over vores Sneppe-mader end vi over hans Regnorme.

De Riges Maaltider vare meget længe. Fortune spurgte engang sin Nabo, efterat have siddet 3 Timer tilbords, hvorlænge det endda vilde vare. O, svarede denne, det kan nok vare endnu 3 Timer, men hvis De er træt, saa kan De gaa hjem. De Hundreder af smaa Metter, som efter Mad blive baarne frem, tager mindre Tid op, end den Skif hos Chineseerne, at afbryde Maaltidet med Hornøieller og Adspredelser. Saaledes bliver f. Ex. ved store Middage opført Komedier eller andre Lege, og for det meste bliver der røget. Røget bliver der idetheletaget over det ganske Land. Mænd, Kvinder og Børn leve med Piben i Munden, Bonden røger paa Maiken, Skribenten ved sit Papir, Rytteren paa sin Hest. Naar En vaagner om Natten, siger Huc, tænder han en Pibe. Det sikreste Tegn paa, at en Chi-iser ligger for Døden, er, at han ophører at blæse Tobaksrøg fra sig, thi selv de sidste Mandedræt anvendes heril. Dite, naar kristnede Chineseere kaldte Huc til at bistaa en Døende, sagde de, for at betegne den Syges redningsløse Tilstand: han røger ikke mere. De elste Skuespil overmaade høit, men spørge sjelden efter Stykkets Forfatter. Deres Sands for det Nyttige gjør, at de kun forære bort Verker, som ere af praktisk Natte, og Noveller og Digte indbringe sine Forfattere ingen Berrømmelse. Disse selv ere saaledes gennemtrængte af dette, at selv under de bedste Stykker findes ikke Navns Under-skrift. Og dog elsker Chineseerne underholdende Læsning og ere udentviol et muntert Folk, som gjerne ser og lader Andre le. Snurrige Vers og Sprog findes ofte paa deres Tjekopper, Vaser og Bister. Dgmaa offentlige og private Bygninger, Buiser og Templer, bestreene med udvalgte Brudstykker af deres Skribenter, indbyder den tilfældige Tilskuer til at læse og lære. I det fattigste Hus, hvor fuldkommen Mangel hersker og de nødvendige Redskaber mangle, vil man dog endnu finde nogle skjønne Sprog, skreene paa rødt Papir. — Hele China kan i den Frem-seende kaldes for et eneste stort Bibliothek. Vi meddele nogle af disse Sprog, for at vise, at det hverken mangler dem paa Vord eller heldigt Udtryk for Tanken. Mine Bøger tale til min Aand, mine Venner til mit Hjerte, Himmelen til min Sjæl, alt Andet til mine Dier. Den, hvem Lyften skaffer Fornøielse, Dgden Møie, er en Novice (Begynder) i begge.

Verden kunne vi undvære, ikke en Ven.

Naar Mænd komme sammen, høre de paa hverandre;

naar Koner og Piger komme sammen, se de paa hverandre. Gunden i Hundehuset plages af Lopperne; Gunden, som jager, mærker dem ikke.

Store Mennesker have en Villie, andre kan Duffer. Hvem er den største Vøgner? Den, som ikke taler om noget Andet mere end om sig selv.

Foruden mange andre Leiligheder til at læse have Chineseerne off-ntlige Læsere, som under fri Himmel holde sine Forelæsninger og foredrage Landets Historie. Det er sædvanligvis fortvænlige Talere, og de finde ogsaa ivrige Tilhørere. De faa ikke anden Løn end de Gaver, som de Omstaaende frivillig række. Bøger synes i China at nyde mere Agtelse end sammes Forfattere, thi end ikke de uselg-bare blive anvendte som Makulatur, og ingen chineseif Forfatter risikerer som den europæiske, at faa sit Smør eller sin Ost indviklet i sit eget sidste Fjlvestrikt. Selv Børnene blive oplærte til, ikke at ødelegge noget Papir, paa hvilket der staar Noget skrevet eller trykt.

Det saa ofte gjentagne Spørgsmaal, om sort eller grøn The er bedst, er ved Fortune saaledes besvaret. Der gives 2 Sorter The, thea bohea og thea viridis, men af begge Sorter gjøres baade grøn og sort The. Forskjellen i Farve kommer af den forskjelligte Maade at bevare den paa ved Tørringen af Bladene. Grøn The bliver ristet strøg efter Plukningen og tørret saa snart som muligt og beholder paa den Maade mere sin naturlige Farve, mens den sorte The forbliver længere udsat for Luften og lang-sommere tørret. Den bedste af begge Sorter er den, som om Foraaret gjøres af de bløde, just udsprungne unge Blade, men den allersinefste saa vi slet ikke at se; den er ristet for lei til at kunne taale nogen Reise, og Fugtighed gjør, at den taber sit Aroma (Vellugt). Den parfumerede eller Blomst riheden tillave de paa følgende Maade: de lægge under Thebladene, naar disse ere ristede og fuldt tørrede, frisk plukkede Orangeblomster og andre vellugtende Planter, og efter 24 Timer have Thebladene opsuget al Fugtighed af Blomsterne tilligemed deres Lugt.

Man har fortalt om Chineseerne, at de ere grusomme og uden Kjærlighed til sin Næste eller sine Slægtninge, men Fortune forsikrer, at denne Aaastand er ugrundet. Rigtig nok er deres Lovbog streng, deres Fængsler usle Huller, som Folket kalder Ty-yo o: Selvede. Man bruger ogsaa Slag og Fingerruere, for at udpresse Tilstaaelser. Men ikke altid er et Folks Love overensstemmende med dets Karakter. Paa en Tid, de engelske Fængsler vare Pesthuse og deres codex (Lovbog) var den blodigste i Europa, da man straffede Tyve grusommere end i China, og man brøgte en Moder, fordi hun havde stjaalet af en Bagerbuis Brød for sine hangrende Børn, — havde dog Englænderne i det Enkelte alt en høi Grad af Dannelsel, søde virkelig Barmhjertighed og kjendte sand Familiekjærlighed. I Aaret 1849, da Huc reiste gennem Provindsen Chan-toung, bad hans Fører ham om at se op. Og da han løftede Blikket op, saa han over 50 Buur af stettet Bambusrør, som hvert indeholdt et Menneskehoved, og som var ophængt paa Træerne, som omgav Landeveien. Man havde paa den Maade fralueret et Ex-mpel paa Rø-vere, som længere Tid gjorde Egnen usikker.

Saa ghyfeligt dette end lyder, saa vil det ikke forbanse

nogen Englender, der er behandret i sin Literatur, thi han ved, at Dr. Johnson og Goldsmith saa de raadnende Hoveder af engelske Forbrydere paa en Bue, som var reist tversover Londons mest befærdede Gade.

Senere fortæller Sou'hey om 100 Nøvere, som i Kjæder vare ophængte over Houns low Heath og endnu altid bang, da de allerede vare gangne i Fortaadnelse. Naar Saadant stete i Burkes, Pitts og Fogs Dage, hvad Under, at det endnu stes blandt Chineseere?

Gruusomme er deres Straffe i Hensende til Høiforcederi. Sammen med den Skyldige kliver ogsaa hans nærmeste mandlige Slægtninge, om det saa er 60 i Tal, henrettet. Saadanne Love give Herskere, som ere iverfge for sin Magt, og Virkningen er ogsaa vel beregnet.

Familiefærlighed og Agtelse for Alderdommen staa blandt Chineseerne meget høit, og en god Søn og tro Broder vil vel betænke sig, før han indlader sig i en Sammenfærgelse, da han ved, at han ved Sligt ogsaa sætter sin gamle Faders og alle sine Slægtningers Liv paa Spil.

Almindelig antages, at Chineseerne mindst føle Kjærlighed til sine Døtre, og et chineesisk Ordsprog siger: den lykkeligste Moder er den, som kun har Sønner. Det er sandt, de holde mere af mandligt Afkom, og i ubemidlede Familier er Dotteren en Byrde, fordi hun Lidet eller Intet formaar at bidrage til Livsunderhold. I et Land, hvori ogsaa den simpleste Bønde kan læse og skrive, bliver forunderligt nok, næsten slet Intet sørget for Pigernes Undervisning. Dog maa vi ikke tro, at disse Mennesker, døve for Nationens Stemme, sætte Pigebørn ud eller kaste dem i Vand, som det flere Gange er paastaet. En chineesisk Moder har ligesaa godt Hjerter for sine Børn, som en europæisk har for sine. Høst et Folk, som for en stor Del lever paa Vandet, i et Land, som er gjenemskaaret af Kanaler, kan det let hændes, at Børn tilfældigvis drukne. — Huc har forøvrigt under sit 10aarige Ophold i China altid hørt eller troet om fundne Børnelig, naar et saadant Tilfælde indtraf, at det var sig af naturligt døde Børn, hvis Forældre vare for fattige til at bestride Begravelsekomfostningerne. Thi Folket har ikke den samme Agtelse og Omfarg for Børnelig som for voksne Personers.

Lyve ere talrige at finde i China, og vi slutte dette Stykke med et Ecenstyr, som M. Fortune oplevede med chineesiske Lyve.

I en Kanal, ikke langt fra Shanghai, blev hans Baad sidende, og hans Folk maatte tilbringe Natten i den Stilling, indtil Flodtiden igjen kom. Da Fortune lagde sig ned for at sove, ønskede han sig tillykke med, at han, nu saa nær sin Reises Ende, havde tilbagelagt den uden Uheld. Men hans Opvaagnen skulde vise noget Ander.

Han havde sovet nogle Timer, da han blev vækket af høie Røster og Larm, og hans Tjener styrtede ned i Kabinen: "Herre! vi ere besjælnede." Fortune, som mente, at det kun gjaldt nogle Kjøllimedstaber, som man let igjen kunde faa fat paa, havde ikke lidet Lyst til at vende sig om, for at sove videre, da han, trods det Mørke, som herskede i Værelset, bemærkede et stort Hul under Vinduet, og, idet han udfraakte Haanden, intet mere følte til sin Kuffert, som havde staaet paa hin Plads. Lyvene havde

været i hans egen Kabin og havde borttaget hans Kuffert med hans Penge, hans Badstøi, Klæder, Dagbøger og Tegninger! Uden at betænke sig et Dieblis, sprang han, som han var i Vandet, dog dette var imidlertid steget og naaede ham til Halsen. Svømmende naaede han Stranden og fandt her Baadsmanden, som, med en Lanterne i Haanden, løb om som gal og undersøgte enhver Bust ved Stranden. Men han fandt Intet, og Strandvægterne, som kom frem, havde heller Intet seet eller hørt. Saa maatte da Fortune igjen paa samme Maade vende tilbage og kunde da i Sengen i den vaade Skjorte, den eneste han havde tilovers, tænke over sin Ulykke. Maatte han beklage de 100 Shanghai-Dollars, de sidste Penge, han havde hos sig og som nu var tabt, saa var det endnu ikke det føleligste Tab. Alt, som han i 3 Aar i China havde samlet, Notitser, Beskrivelser, Tegninger, Regninger, Ting, som ei kunde erstattes, vare tabte! Han maatte være mere end en Filosof, om hans Humør skulde have været ligesaa roligt, som da han sov ind. Men Mennesket bliver ofte hjulpet, naar det fortvibler om al Hjælp, og Fortune blev frelst af den værste Forlegenhed paa en Maade, som kom ligesaa pludselig og overrassende for ham, som Tyveriet selv. Der var ikke hengaaet en halv Time siden Tyveriet, da der høstes Skridt paa Stranden. "Louda! Louda!" (Tiltale til Baadsmanden) raabte man. Baadsmanden spurgte, hvad man vilde. "Kom hidover og hent den hoide Djævels Kuffert!" Det lod man sig ei sige 2 Gange. Da man havde naaet Stranden, vare Tyvene forsvundne og Kufferten stod rigtigt der! Dollarsene vare borte, men alt det Dorige fandtes, ikke det Mindste manglede, selv den opbrudte Laas havde man lagt ned deri. Har man vel i Europa hørt Saadant? Naar hos os en Tyv ikke kan bruge det stjaalne Gods, saa heller ødelægger han det, end bringer det tilbage til Eieren. Kunne vi nu tvivle om Chineseernes Dannelse, da deres Lyve ere saa meget mere civiliserede end vore, og kunde man ikke med Rette misunde dette Folk dets Spidsbuber!

Levende Jubeler.

Hele Naturen maa yde sit Bidrag, for at Mennesket kan tilfredsstille sin Lyst til at smykke sit Legeme. Fordringerne ere forskjellige efter det forskjellige Trin af Kultur eller efter de herskende Moders Luner. Den Vilde lader sig nøie med Knoklerne, Tænderne og Hovederne af de Dyr, som han har fældet, med Fiskeben, Muslinger, Snegle og Fjer, for at smykke Hoved, Øren, Næse, Hals, Arme og Bælte; hos den civiliserede Verdens Kvinder derimod staa Fugle med glimrende Farvepragt i stor Gunst. Hele Paradisfugle, Kolibrier, saavel som Fjerene af Marabuter, Strudser, Paafugle og mange andre Fugle tjene dem til Hovedpynt. Men mindre bekjendt er det vel, at de smukke Mexikanerinder endog benytte levende Dyr til Prydelse for sine elegante Dragter ved Baller og Aftenselskaber. Det er den lille sirlige Torbist, som i Mørket udbreder et stærkt lysende rødt Skia. Disse Torbister kaldes af Spanierne Cucujo. For at fange dem, svinge Indianerne om Aftenen et glødende Stykke Kul frem og tilbage. Cucujoen

antager disse Lyspunkter for Medbeilere og styrter i sin Brede paa de Fræffe; men da er Torbisten om en Hals. I Indianernes Haand mister den sin Frihed. Den bliver med sine Kamerater bragt paa Torvet og betales af de fornemme Damer med 3 Cents Stykket. Torbisterne spæres nu inde i et dertil indrettet nødeligt Bur og blive fodrede med Stiver af Sufferør og to Gange daglig badede. Om Aftenen maa de betale den omhyggelige Pleie. De blive da stukne i smaa Gylstre af det fineste Lyl og disse i Form af Rosetter fastgjorte paa Damernes Kjoler. Disse smaa Torbister frembringe større Virkning end de skønneste Edelstene, thi deres rødlige Straaler glimre stærkere end de prægtigste Brillanter. Deres Badning om Dagen er nødvendig, thi ellers lyses de ikke om Aftenen. Det Skin, der udstråler fra dem, er saa stærkt, at man kan læse ved det i den mørke Nat.

Bernard Palissh.

(Efter det Engelske.)

Bernard Palissh var født i Sydfrankrig omkring Aar 1510. Hans Fader var Glasarbejder, og det skulde han da ogsaa blive. Da Forældrene var meget fattige, saa kom han ikke til at gaa i Skole. "Jeg havde ingen andre Bøger", sagde han senere, "end Himmel og Jord, som ligger aabne for Alle". Imidlertid lærte han dog den Kunst at male paa Glas og Tegning samt at læse og skrive.

Atten Aar gammel tog han Skæppen paa Nakken og gik ud i Verden for at ernære sig selv dels ved Glasmaaleri og dels ved Landmaaling. Efter 10 Aars Vandring giftede han sig og nedsatte sig i Byen Saintes. Snart vovede imidlertid hans Familie saaledes, at Fortjenesten blev forliden, og han maatte tænke paa andre Udveje til at slaa sig igennem. Synet af en smuk Kop af en italiensk Fabrikant bragte ham paa den Tanke, at forsøge paa at male og glasfæse Verkar, en Kunst, som dengang alene havde været kjendt i Italien. Hvordan han skulde bære sig ad dermed, vidste han imidlertid ikke, og at reise til Italien for der at lære Kunsten havde han ikke Raad til. Han maatte derfor forsøge sig frem paa egen Haand. Han søgte da at gjette sig til, hvoraf Glasfæringen bestod for saa ved Forsøg at forvise sig, om han havde fundet det Rette. Han kjøbte derfor nogle simple Verkruffer, brød dem i Stykker, smurte paa dem det, han antog Glasfæren bestod af, og lagde dem i en ophedet Dvn, han til dette Niemed havde bygget. Men Udbyttet var kun ituslagne Kruffer og Tab af Ved, Materiale, Tid og Arbeide. Hans Kone mente, at det nu kunde være nok, og at det ikke var værd at kaste flere Penge bort til Verkruffer, som kun skulde slaaes itu; men Palissh var bleven saaledes optændt af en lidenskabelig Lyst til at udfinde Glasfærens Hemmeligheder, at han ikke var til Sinds at give sig saa snart. Han byggede en ny Dvn udenfor sit Hus. Der brændte han mere Ved, fordærvede mere Materiale og flere Kruffer og spildte mere Tid, indtil han og hans Familie var nær ved at sulde ihjel. Stundimellem fortjente han lidt ved at

male paa Glas, tegne Portrætter og opmaale Land; men det forslog ikke til Familens Underholdning og hans mislykkede Experimenter. Da den Dvn, han havde opført, ødte saa meget Ved, maatte han opgive at bruge den; han kjøbte nye Verkruffer, brød dem i hundrede Stykker, oversmurfte dem med forskjellige Stoffe og førte dem til et Teglværk, som laa en halv Miles Vej borte, for der at faa dem brændt. Men at — da han efter Brændingen gik derhen for at se, hvorledes den var løbet af, saa var alle Forsøgene til hans store Sorg mislykkede. Dog hans Mod bøiedes endnu ikke.

Efterat have fortjent en Del Penge ved at opmaale nogle Saltsumpe nær Saintes tog han fat med fornøjet Iver. Tre Dvs nye Verkruffer blev paa en Gang ofrede og oversmurfte med mange forskjellige Slags Sammensætninger; men Udfaldet blev fremdeles det Samme. I hele to Aar vedblev han med sine Forsøg, og Fattigdommen indfandt sig da atter med sin bitre Rød for ham og hans. Da vilde han gjøre den sidste store Prøve. Iffe mindre end 300 Ver-Stykker blev oversmurfte og sendte til et Glasværk for at sættes ind i Dvnen der. Med cengtelig Forventning biede Palissh paa den Time, da Resultatet skulde vise sig. Af de 300 Potteskaar befandtes et eneste at være belagt med en hvid blank, som Palissh siger, "overordentlig deilig" Emaile eller Glasfur. Overvættens glad og lykkelig løb han hjem til sin Kone med den, og følte sig som et nyt Menneske, der havde naaet Maalet for sin aarelange Stræben og længelsfulde Higen. Det var imidlertid meget langt fra, at Maalet dermed var naaet. Evertimod: dette Held loffede ham til en lang Række af nye Forsøg, der imidlertid mislykkedes og bragte ham Fortvivlelsen nær.

Fordi han nu troede sig at have vundet Seier, byggede han sig en Glasovn nær ved sit Hus for der at kunne fortsætte sine Arbeider hemmeligt. Med sine egne Hænder maatte han udføre hele Arbeidet, og Murstenen maatte han bære paa sin Ryg fra Teglværket. Derfor gik der 7 a 8 Maanedes hen, før Dvnen var færdig. En hel Del Verkar oversmurfes derpaa og sættes ind i Dvnen. Sine sidste Skillinger havde han anvendt til at indkjøbe en Masse Brænde for. Ilden blev nu tændt, og den hele Dag sad Palissh ved Dvnen og lagde Brænde i. Men den paasmurfte Sammensætning vilde ikke smelte. Han sad der og vaagede og påsede Ilden ogsaa hele den lange Nat; om Morgenen bragte Konen ham en tarvelig Frokost, og ogsaa den anden Dag ventede han forgjæves; ja det tredie, fjerde, femte og sjette Døgn gik med; i seg lange Dage og Nætter sad han ved Dvnen, lagde Brænde i og ventede paa at se Verkarrene glasfærede — men nei, Substanten vilde ikke smelte. Forsøget var mislykket.

Det faldt ham da ind, at der maasse var en Feil ved den paasmurfte Substant. Han begyndte derfor at lave en ny sammen. Med hvor skulde han saa Penge at kjøbe nye Kruffer for? Han maatte laane, og for laante Penge fik han atter Ved og Kruffer til et nyt Forsøg. Verkarrene bleve bedækkede med den nye Sammensætning og satte i Dvnen. Al den Ved han havde kjøbt, lagdes ind paa, — og Ilden antændtes; men forgjæves; heller ikke denne Gang vilde Sammensætningen smelte for ham.

Svad skulde han nu gribe til? Mere Ved havde han ikke at kaste ind paa; Penge heller ikke. Hans Vine faldt da paa Havestakittet, det kunde jo brændes; strag var det rebet ned og kastet i Dvnen — alt forgjæves. En stærkere Gede kunde dog maasse gjøre det, tænkte han, og Ved, maatte han have, hvad det saa end kostede. Kjøkkenhjulderne kunde bruges og strag hørtes Dye- og Hammerslag inde i Kjøkkenet blandet med Ronens og Børnens Skrig, som nu frygtede for, at Palissh var gaart fra Forstanden. Det hjalp imidlertid ikke. Glasseringen vilde ikke lykkes. Endnu var Møblerne tilbage, og snart hørtes atter Dye- og Hammerslag, medens Ronen og Børnene i sin Fortvivlelse for om i Byen og raabte, at nu var stakkels Palissh virkelig bleven gal og slog i Stykker sit eget Bohave. — Denne Gang lykkedes det dog endelig for ham. De almindelig brune Husholdningskar var, da de toges ud, bedækkede med en hvid Glasfur. Men denne Trøst trængte han ogsaa til for ei at gaa til Grunde. I en hel Maaned havde han ikke været aflædt; han var aldeles udmattet og udlæret af Slid og Angst, Vaagen og Sult. Der til kom Haan og Spot fra alle Kanter. Han leiede nu en Pottemager til at forferdige Verkar efter Tegninger og haabede at skulle kunne drive en indbringende Forretning. Men hvad skulde han nu leve af, forinden Varerne var færdige til Salg? En Mand, der stolede paa hans Nædelighed, laante ham Kost og Logis for et halvt Aar, og Pottemageren maatte han betale med de mindst nødvendige af sine Klæder. Dernæst opførte han en ny Don; men denne Gang var han saa uheldig at bygge en Del af det Indre af Flintesten. Da den blev ophedet, revnede disse Stene. Stumperne spredtes over Karrene og et halvt Aars Arbejde var aldeles spildt. Det var næsten det værste Stød for ham; thi han havde nu plyndret sig selv indtil Skindet og var i Gjæld op over Dreene. "Ikkedestomindre", siger han, "holdt Haabet mig oppe. Den værste af alle mine Lidelser var min egen Families Spot. I Narens var mine Done uden Tag og uden Ly, og medens jeg passede dem, var jeg udsat for Storm og Regn uden Hjælp eller Trøst, hvis jeg ikke kunde finde den i Rattens Njauen paa den ene Side og Hundens Hylen paa den anden. Undertiden pidskede Storm og Regn saa rasende paa Dvnene, at jeg var nødt til at forlade dem og søge Ly inde. Gjennemblødt af Regnet og saa tilfølet, som om jeg var slæbt op af Rendestenen, gik jeg at lægge mig ved Midnatstid eller ved Daggry, famlende mig frem i Huset uden Lys og svingrende fra den ene Side til den anden, som om jeg havde været fuld, men i Virkeligheden træet af at vaage og opfyldt af Sorg over Tabet af mit Arbejde. Men af! mit Hjem var intet Tilflugtested; thi gjennemblødt og tilfølet, som jeg var, fandt jeg inde i mit Hus en værre Forsølgelse end den første, som endnu bringer mig til at undre mig over, at jeg ikke gik aldeles til Grunde i mine Sorger".

I Virkeligheden var han nu saa nær ved at ligge under, som aldrig før. Han vandrede tungtindig om paa Markerne nær Saintes; hans Klæder hang i Luser om ham, og han var udlæret som et Skelet. Han var saa mager, at Strømperne faldt ned om hans Hæle, naar han gik. Familien bebrejdede ham hans Uegghidighed og Na-

boerne spottede hans Dovenskab. Han vendte da tilbage til sin gamle Haandtering og tjente sit Brød dermed et Aars Tid. Da tog han atter fat; men endnu gik der otte lange Aar hen, inden han naaede sliq Færdighed, at han kunde optræde som Frankrigs første Fajancefabrikant.

Som ovenfor omtalt, drev Palissh det efter 16 Aars utrættelige Arbejde og Kamp mod Fattigdom, Haan og Forsølgelse saavidt, at han kunde optræde som Fabrikant i en hidtil i Frankrig ukendt Gren. Han kunde nu leve med sin Familie i Velstand; men dermed slog han sig dog ikke til Ro. Hans utrættelige Aand drev ham til altid at tænke paa, hvorledes han kunde gjøre sin Opdagelse end mere fuldkommen. Han studerede Naturen for af den at hente Tegninger til sine Figurer, og det med et Held, der har skaffet ham et Navn i Kunstens Verden. Hans efterladte Arbejder sælges nu til uhyre Priser og betragtes som særdeles værdifulde i alle Kunstsamlinger. For nogle Aar siden betales der saaledes ved en Auktion i London for et lidet Fad af Palissh med et Hjerben i Midten mellem 7 og 800 Spd. Hans Tegninger er nøagtige Afbildninger af Dyr og Planter, som han fandt paa Markerne ved Saintes og ordnede smagfuldt til Prydelse paa Gallerier eller Vaser.

Snart skulde nye Farer og Lidelser true Palissh, denne Gang dog af en ganske anden Slags. Vi maa erindre os, at Palissh levede i Midten af det 16de Aarhundrede, d. e. paa Reformationstiden. Fra Schweiz af havde Evangeliet trængt ind i Frankrig og vundet mange Tilhængere. Disse — Hugenerter kaldtes de — blev strengt forfulgte af de franske Konger. Værst fik de det under Henrik den 2dens 3 Sønner Frants den 2den, Carl den 9de og Henrik den 3die. Under dem havde nemlig deres lumste og herfærdige Moder Katharina af Medici Magten. Hende var det, som i 1572 fik i Stand det gyselige Blodbryllup i Paris, hvorved mange Tusinder af Hugenerter maatte bøde med Livet for sin Tro. Det var især blandt de oplyste og driftige Borgere, at Evangeliet vandt Venner. Ogsaa vor Ven Palissh var Hugenerot, og da han aabenhjert bekjendte sig til Evangeliet, blev han snart anset for en farlig Kjetter. En Nat brød derfor Politibetjentene ind i hans Hus og slæbte ham i Fængsel, medens Høvelen plyndrede hans Værksted og slog i Stykker hans Arbejder. Da han ikke vilde afsværge sin Tro, men viste sig ligesaa udholdende i at bekjende Evangeliet, som han før havde været i at søge efter Emaillen, blev han dømt til at brændes. En mægtig katolsk Adelsmand — Montmorency — frelste ham dog fra Baalet. Denne skulde nemlig have En til at lægge Fajancegulbe i sit prægtige nybyggede Slot nær Paris. Palissh var den Eneste, som kunde gjøre det. Ifølgefor at brændes blev derfor Palissh ved Montmorencys Indskyldelse udnævnt til kongelig Hoffabrikant. Ifølge denne Udnævnelse forlod han Saintes og drog til Paris, fik Bolig i det kongelige Slot og udførte der mange Kunstverker for Montmorency og Katharina, der ogsaa havde sin Sands for Kunsten og det Skønne. To af Palisshs Sønner var nu komne saavidt, at de kunde understøtte ham i hans Arbejde. Desuden udgav han flere Skrifter for at

belære sine Landsmænd om sin Kunst, at de skulde undgaa de mange Feilgreb, han havde begaaet. Han skrev ogsaa Bøger om Agerdyrkning og Naturhistorie og holdt desuden naturhistoriske Forelæsninger. Disse tiltrak sig snart almindelig Opmærksomhed. Den Tid's Naturkyndige søgte ikke saameget ved Undersøgelser at udfinde Naturens Love, som de befattede sig med Forsøg paa at lave Guld, spaa af Stjernerne &c; thi Overtroen var stor. Denne Overtro og navnlig den blinde Tro paa Trolddom og Hæge angreb Palissh med sin sædvanlige Djærvhed. Følgen var, at han fik mange Fiender, og at Bestyldningerne mod ham for Kjætteri vaagnede til nyt Liv. Han blev atter arresteret og kastet i det frygtelige Fængsel Bastillen. Han var nu en Olding paa 78 Aar, men hans Sjæl var ligesaa stærk og modig som før. Han blev truet med Døden, hvis han ikke affør sin Tro. Kongen selv — den elendige Henrik den 3die — besøgte ham i Fængslet. "Min gode Mand", sagde han til Palissh, "du har tjent min Moder og mig selv i fem og fyrgetyve Aar. Vi har taalt, at du holdt fast ved din Tro midt imellem Baal og Blodbad. Nu trænger mit Folk saa stærkt ind paa mig, at jeg er tvungen til at overlade dig i dine Fienders Hænder, og imorgen vil du blive brændt, medmindre du omvender dig." "Herre!" svarede den gamle Palissh, "jeg er rede til at give mit Liv for Guds Væres Skyld. De har mange Gange sagt, at De havde Medlidenhed med mig; men nu har jeg Medlidenhed med Dem, som har udtalt de Ord: jeg er tvungen! Det er ikke talt som af en Konge, Herre! At udtale et slikt Ord kan hverken De eller hele Deres Folk bringe mig til; thi jeg har lært at dø."

Palissh blev dog ikke brændt. Kongens Trudsel var vel ikke saa alvorlig ment. Et Aar blev han siddende i Bastillen, saa endte han i Fængslets Ensomhed stille og rolig sit Liv, der havde været saa rigt paa heltemodig Kamp og mæisfuld Opofrelse.

Kautschuk og Guttapercha.

Efterat Kunstviden med stort Held paa saa mange Maader har betjent sig af de Raastofte, som Europa frembyder, saa blive ogsaa fremmede Landes længe ubekjendte og ubenyttede Plantesafter indførte i vore Fabrikker, som deraf forfærdige en Mængde Ting, der i Fjrstningen ere bekvemme og nyttige, siden blive uundværlige. To saadanne Stofte er Kautschuk og Guttapercha. Det Første blev endnu for 50 Aar tilbage blot brugt til at udvise Blyantsstregere med; det Andet er først i de sidste Aar begyndt mer og mer at benyttes.

Der gives mange Vægter, som ved at skjæres giver en gul, rød eller hvid farvet Melkesaft, der undertiden har terende Egenskaber, men ofte ogsaa er ganske uskadelig. Enhver fjæder den hvide Saft af Cichorie, Lovetand, den melkagtige Saft af Balmuen, der ved at hærdes bliver brun, o. a. Disse Vægter blive talrigere jo mere man

nærmer sig til Ækvator; det synes, som om Solen der foger Plantesafterne kraftigere og tættere. Saaledes komme mange af disse Melkesaftier til os som Farve- eller Lægemidler. Den vigtigste af disse er identisk Kautschuken; ogsaa kaldet Gummilacticum. Man fjælmner mellem amerikansk og ostindisk Kautschuk, den første er den bedste og tilberedes af Saften af flere Træer af Slægten Siphonia, som forekomme i Guyana og det nordlige Bræillen i stor Mængde, 50—60 Fod høie Vægter, hvis Staaime næsten til Toppen er bar for Grene. Urenere og mindre brugbart er det ostindiske Kautschuk; det vindes af nogle Arter af Figentræet, ligesom ogsaa det hos os plantede Figentræ viser saadan Melkesaft. Maaden at udvinde den paa er overalt yderst simpel: ved Foden af Stammerne gjøres dybe Indsnit, og den fremvældende graagule Saft opfanges; den er tykagtig og lørrer snart ind. Den flyder enten ned i firkantede flade Huller, paa hvis Bund Gummifiber blive staaende, 1 eller 2 Tommer tykke, eller man smører den paa hule, ubrændte Læfade, som siden sønderbrødes eller ved Vand opløses, i Sykker eller som Afald blive borttagne fra Kautschuken. Da Saften bliver smunt paa vel i 50 til 60 tynde Lag, og hvert Lag hurtigt tørres over Ilden, saa faar den derved den bekjendte sorte Farve; paa Grund af sin Form o.; Farve f. ldes de i Handelen for Negerhoveder. Paa lignende Maade gjøres Gummipaster, der ligner sort Læder; Indianerne fjænde og bruge Kautschuk til at tætte mod Vandet, men de kunne de ikke gjøre deraf, fordi de ei kunne danne Vermodeller. Kautschuk er noget lettere end Vand, bvoelig og elastisk, i Kulden bliver det haardt, ved Opvarming forøges dets Smidighed; man kan blæse en Gummiblaste op til en stor Kugle, tynd som den fineste Hud. Ved at opvarme det til Kogehede smelter let Fladerne sammen; ved en Hede af 96 Gr. R. smelter det til en klæbrig Saft, som efter Afkjøling dog ei bliver tør; antændt bruges det til Fakler af de Indsøde. Først siden 1740 fjænder man nærmere dette Stof i Europa, især gjennem den franske Naturforsker La Condamine, som da bereiste Sydamerika; 1823 opfandt Skotlænderen Mackintosh Beredelsen af det efter ham opkaldte vandtætte Klædningsstof, senere lærte man at benytte Kautschuk paa mangeslags Maader, drage det ud i Traade, ælte det i Klumper og blande det med Svovl. Især i England og Nordamerika opstod mange Fabrikker, hvor da en større Mængde af dette Stof er bleven indført.

At benytte den friske Saft vilde være det Fordelagtigste, thi det Kautschuk, som stryges paa i tynde Lag er meget varigere end det tilberedte; men i hine Lande er ikke Menneskene arbeidsomme nok, og det Hele er ogsaa meget langvarigt Arbejde. Saaledes bruger man mest de runde Gummipaster, som man opvarmer, udvider ved Lufttryk og siden med Maskiner fjærer den tynde Gummihud i sine Traade. Men ofte er den raa Kautschuk blandet med Sord og Sand og Plantestof; den maa derfor skjæres fin og gnides mellem Jernvalser, hvor man da borttager de urene Dele ved en derpaa ledet Vandstråle; saa bliver den hele deigagtige Mæsse opvarmet, ved en Valise besat med Tagger bliver den æltet sønder, og tilslut bliver formet Kager deraf af ren, regelmæssig Form. Af disse

Kager bliver da skaarne mindre Stykker, med en skarp og nedgaaende Kniv. Ligesaa gjør man tynde Traade deraf eller danner tynde Blade, ligesom Ferablik bliver udvidet mellem 2 ophædede Metalvalse. Af tykkere Kautschukplader fjærrer man Stykker ud og sammensætter af saadanne Gummifko, idet de enkelte Dele forbindes ved en Kautschukopløsning. Saalerne gjøres af tykkere Plader, paa hvilke Tegningerne af den ene Metalvalise have dannet Nitryk. Disse Sko blive især fabrikerede i Nordamerika; en Fabrik i Newark i Staten New Jersey leverer daglig 4—5000 Par Sko. En lignende er i Edinburgh. Traadene omspindes med Bomuld eller Silke og leverer Gummifnorer eller bruges til elastisk Bævning i Bæster, Sæler o. s. v.

Kautschuk har den mærkværdige Egenstab, at det kun angribes af saa Vædster; Vand, Olie, Spiritus forandrer det slet ikke, heller ikke et Antal ætsende Syrer. Opløsning foregaar derimod ved Hjælp af Ether, Stenfulolie, Svovlsulfid og den af Kautschuk selv tillavede Olie. Især bruges Stenfulolie til at opløse det med, og da overtrækker man Løi med denne Opløsning, lægger Løi igjen ovenpaa og preser det hele glat mellem Valse. Saaledes er Gummilaget ikke skyligt i disse Løier, men de have en stærk Tjærelugt og hindre Legemets Uddunstning. Ogsaa Lufspuder, Strømmebæster og lignende danner man deraf.

Opfindelsen af det "vulkaniserede" Kautschuk er kommen fra Tydskland, men anvendes meget herillands. Man kalder det for vulkaniseret Kautschuk, som ved at blandes med Svovel bliver ligesaa elastisk som før, men taber sin Klebrighed. Lidersdorf i Berlin opfandt 1823 den Maade at tilføje Svovel til den grødagtige, meget klebrige Terpentinkautschuk; dette sker ved en Utemasfine. Dette vulkaniserede Kautschuk er kjendeligt ved sin graa, glandsløse Farve, har en underlig Dobbelegenskab, Elasticitet og Bøielighed, bliver ikke i streng Kulde haardt eller stivt, ved Varmen er det saa blødt som det usvovlede; det er ikke klebrigt, saa at friiske Plader ikke binde sig fast til hinanden, angribes heller ikke af de Vædster, som ellers opløse almindeligt Kautschuk. Plader af dette kunne ofte bruges for Læder og er varigere end dette; man gjør deraf elastiske Baand, Gastrør, Piberør, Sprøiteslanger, Sko, Fiaffer, chirurgiske Redskaber, elastiske Puder for Jernbanevogne o. s. v. Blandet med Pimpstenpulver bliver det til Radergummi, som med sine Tagger tager Blæk bort af Papir. Ved mere Tilfætning af Svovel eller Sjældat, Stenfulbeg, Mognesia o. s. v., tillæber man det "hornagtige Gummi", der ligner Horn; deraf faaes Kamme, Paraplyhaandtag, Knivskofte, Væster, Skafabrikker o. s. v., men alle disse Sager er ikke saa varige som de, der laves af Indianerne paa den simpleste Maade, som enhver Skolegut kan vidne om, naar han i Tegnetimen har 2 forskjellige Slags Bistefæder.

Guttapercha fjænder man i Europa først siden 1843; en engelsk Læge, Dr. Montgomery, saa i Malacca i Ostindien hos en Vedhugger et Dyrskaf, som var af et ham ganske fremmed Slag. Han undersøgte det og meddelte det til det videnskabelige Selskab i London.

Guttapercha riinder ud som Melkesaft af et Træ, som i Indien kaldes Percha; det voger i Malacca, Borneo,

Ceylon, opnaar en Tykkelse af 3—6 Fod; dets Ved er blødt, svampagtigt, af klar Farve og indeholder Huller, som ere fyldte med den omtalte Saft. Det forekommer hyppigt, at man uforstandigen fjælder Træerne, for at vinde den hele Mængde Saft, som da flyder ud. Af den Saft, som da opfanges i Trug, udsønder sig en trevlet Masse, som man ælter sammen og forener ved at udjevne den i varmt Vand, former det til 4kantede Plader paa 1 Fods Længde og Bredde og 3 Tommers Tykkelse eller samler det i Klumper. Fældet giver et stærkt Træ 20—30 Pund

Det i denne Skikkelse bundne Guttapercha har en blegbrun Farve, trevlet Beskaffenhed, silkeagtig Glands og stor Seighed; det er lettere end Vand. Ved sædvanlig Varme er det omtrent saa haardt som Kautschuk, naar det er stivnet i Kulde; det er seigt og stivt, lidet elastisk, fedtagtig, idethele ligt haardt Læder. Det lader sig lidet og vanskeligen udvide, men ved Hede kan det gjøres blødt. Ved 60 Gr. R. er det saa blødt, at det kan æltes mellem Fingrene; i kogende Vand bliver det meget blødt, klebrigt og traadagtigt; naar det fjølner, indtræder igjen den tidligere Haardhed og Stivhed.

Derfor kan det i nyere Tid bruges istedetfor Læder, Træ, Pap og Papir, hvor det gjælder at være vandtæt, og hvor man ei behøver at frygte for Modvirkning af stærk Hede. Det renses da i Markederne omtrent som Kautschuk og opløses i varmt Vand, og den klare Masse æltes da som dette. Saa lader det sig bearbejde efter Behag, i Blade til Pap og Skrivpapir, til Traade og Snorer, samt Rør, kort, udpreses i Former til enhver Skikkelse. Man bereder og deraf vandtæt Indpakningsløi, Skofaaler, Vandrør, Feltklæder, Brandspand, Blomsterpotter, Svøber, Spadeserstoffe, Frakkeknapper, Cigarfuteraler, Rammer o. s. v., men især bruges det i senere Tid omkring Telegraftraadene, som nedlægges i Havet, dog maa disse bagefter omvifles med Metaltraad, for at blive ganske vandtæt. Det kan ogsaa blandes sammen med Farvestofte, hvorved det bliver mere brugbart til mange Ting. Men alle saadanne Ting, som forfærdiges af Guttapercha saavel som af Kautschuk, ere lidet varige og lader sig let brække eller efter nogle Aar oprive til Støv.

Voltaire og Gibbon.

Den bekjendte engelske Historiefriber Gibbon boede i længere Tid i Lausanne i Schweiz, medens Voltaire levede paa sit Slot Ferney i Nærheden af Genf. Uden at kjende hinanden personligt begyndte de to store Forfattere en Brevvevling, men den satiriske Franskmænd kunde ikke lade være leilighedsvis at komme med nogle personlige Stikfrier til Gibbon, og Følgen var et Brud eller i alle Tilfælde et spændt Forhold mellem dem. Gibbon var meget stng, hvilket Voltaire havde ladet ham høre; men da han viste, at Voltaire heller ikke kunde rose sig af sin Skjønhed, og tilmed var meget forsængelig, besluttede han at besøge ham og talte derom til sin Læge, Tronchin. Denne, der morede sig kosteligt over de to berømte Skribenters Svaghed, styndte sig med at melde det patiente Besøg paa Ferney, og Følgen var, at Voltaire søgte at undgaa

Gibbon. "En hæslig Engländer", sagde han til sin Niece, Madame Denis, som bestyrede hans Hus, "truer mig med sit Besøg. Modtag ham forekommende, thi han er en fortjenstfuld Mand; men jeg vil ikke se ham". Derefter lufkede han sig inde i sit Kabinet.

Den følgende Dag blev Gibbon meldt. Madame Denis modtog ham særdeles venligt og beklagede, at hendes Onkel ikke kunde være tilstede. "Godt, saa venter jeg, saalænge det behager ham!" svarede Gibbon. Han sendte sin Vogn tilbage og blev, og, da Aftenen kom, var man nødsaget til at anmode ham om at blive Natten over. Tre Dage forløb. Den fjerde skrev Voltaire til Gibbon: "Min Herre, Don Quixote tog Værtshuse for Slotte; De synes at tage mit Slot for et Værtshus!" Engländeren svarede paa Vers, at han havde gjort Regning paa at faa en Samtale med en genial Mand; men, ligesom i Lucullus' Palads, havde han kun fundet god Mad, ingen Vært.

Derpaa reiste han efter at have forhørt sig om Voltaires Vaner og Levevis. Fjorten Dage efter kom han igjen en Morgen ganske tidligt og sneg sig ubemærket ned i Stalden. "Min Ven", sagde han til Voltaires Kudst, "jeg giver dig en god Driftesilling, dersom du vil slippe din Herres Indligshæst løs i Alleen". Kudsten lod sig det ikke sige to Gange, slap Hesten løs, og Dyret galloperede lystigt omkring i Haven. Voltaire, der fra sit Vindu bemærkede, at hans Indlingsdyr var sluppen ud, ilede hurtigt, i Slaabrok og Kathue, ned for at fange Hesten. Han var dengang (1776) henved to og firfjendstyve Aar gammel, saa ud som en Beirad og havde huerken Læber, Tænder eller Haar mere. Engländeren havde skjult sig bag en Busk og kunde nu ret i Mag betragte den berømte Satiriker. Da han havde seet sig møt, klappede han i Hænderne, traadte frem og raabte: "Endelig ser jeg Dem da, Hr. Voltaire — — De er virkelig heller ikke smuk!" Frankmanden blev rasende over at se sig opdaget, løb tilbage til sit Kabinet og sagde til sin Sekretær: "Løb efter denne Engländer og forlang tolv Sous (en fransk Skillemynt) af ham, fordi han har seet Dyret!" Budet naaede Gibbon ved Porten og udrettede sit Grinde. "Det er ganske rigtigt", bemærkede Historikeren tørt; "men vil De saa ikke modtage fire og tyve Sous og sige til Deres Herre, at jeg har betalt for to Forestillinger; imorgen vil jeg overvære den næste".

Voltaire mærkede, at han i denne Sag havde truffet det korteste Straa. "Den Engländer", sagde han, "han er siffigere end jeg; han kunde spille mig et nyt Puds, og jeg maa slutte Fred med ham. Bring ham en Indbydelse til imorgen Middag". Den følgende Dag lod han Gibbon hente i sin egen Vogn og modtog ham paa det Dymærksomste. Engländeren var paa sin Side ligesaa elskværdig og vogtede sig vel for at lade nogen Hentydning falde til den foregaaende Dags Hændelser. Fra den Tid af var de to store Forfattere Venner.

Efter Rasks og Finn Magnussens Forskninger beboedes i det 11te og 12te Aarhundrede hele Kysten fra Labrador til "Winland", det nuværende Massachusetts og Connecticut, af Eskimoer. Derfor dreves de dengang hyppigere hen til Europas Kyster, end det nu er Tilfældet.

Min første Tiger.

(Efter Engelsk.)

Ingen Soldat, som har deltaget i et velordnet Jagtparti i Indien, kan nogensinde glemme, hvor han morede sig, og med hvilken fuld Følelse af Frihed han nød sin Uges eller Maanedes Fritagelse fra Tjenesten. Selve Forberedelserne til Jagten er ingen let Sag, og den Travlhed, de medføre en fjorten Dages Tid, før man forlader Stationen, er ikke den mindst morsomme Del af Foretagendet. Telte maa kjøbes eller leies, Kameler eller Kjærrer til Pakgodset maa skaffes til eie, Fødevarer til Selskabet og detses Tjenere indsamles; Raaben og Krigsforraad bringes i Orden, og der maa tænkes paa tusinde Ting, som en Nykommer aldrig vilde drømme om være nødvendige. Ved denne Leilighed bestod vort Selskab af Kaptein King og mig; Mr. Hogan og Mr. Unger af Civiletaten, Major Aft. r af Staben og Dr. Huxon, Artilleriets Hjælpelege. Følge Skif og Brug i Bengalen beløb Antallet af disse Herrer's indjødte Tjenere sig til mere end hundrede og femti, uden at regne saadanne tilfældige Følgesvende, som kunde slutte sig til vor Leir i de Landsbyer, vi kom forbi. De, som aldrig havde været i Østerland, undres vel over saadant umaadeligt Følgeskab; men, naar jeg opregner de Tjenere, som enhver Gentleman er nødt til at holde i dette Land, vil Forundringen give sig. Jeg havde f. Ex. til at passe paa mig, eller reitere som jeg maatte passe paa — en "Kitmagar" eller Opvarter, en Muselmand, hvis eneste Forretning bestod i at opvarte mig ved Frokost, Lunch og Middagsbordet. Saa kom en "Bærer", en Hindu, som efterfaa mine Klæder og redede min Seng. Den tredje Person i Tjenesten var en "Masaulchie" eller Lampepudder, den fjerde en "Dhobie" eller Vadsfermand (det falder ingen Dhobie ind at vadske for to Herrer), den femte en Feier, og for at nævne det Vigtigste iøvst, saa havde mine tre Heste hver en "Syce" eller Ridedragt og en Græsskjærer — altsaa sex Tjenere i Staldene og fem til mit eget Brug, ialt elleve. Sæt nu, at hver af Selskabet havde ligesaa mange, vilde dette have udgjort sex og sexti Tjenere. Men da jeg havde færre Heste end de Andre, havde jeg ogsaa færre Tjenere, saa at jeg trygt kan anslaa hele Selskabets personlige Følge til otti Mennesker. Hertil kommer endnu en Kof med to Medhjælpere, en Slagter og sex Teltopsejtere, som lønnes af Selskabet, samt Konerne til mere end Halvdelen af Tjenerne, som ledsagede sine Mænd til Krattkoven, og mange af dem havde to eller tre Børn. Desuden var der Kameldriverne, Charry'erne eller Vognkjørerne, Mahouf'erne eller de Folk, som passede paa de sex Elefanter, Kommissariat-Departementet havde laant os, og hver Elefant havde to Mænd til at staffe den Foder, foruden deres Dribere. Det er en suurrig Kjendsgjerning i Indien, at jo lavere Kaste en Mand er af, des flere Børn kan man være vis paa han har. Kaptein King og jeg havde tilfammen syv Heste; disse tiltrængte syv Ridedragte og syv Græsskjærere — fjorten Mænd, af hvilke elleve havde Koner og tilfammen otte og tyve Børn. Naar disse forskellige Talsværelser og øvrige Omstændigheder tages i Betragtning, vil man neppe finde det forunderligt, at vort

Følge i dette Felitog beløb sig til hundrede og femti Personer.

Da alle vore Forberedelser vare trufne, bleve Tjenerne med Leirtilbehøret, Pakgodset, de overtallige Heste og Alt, hvad vi ikke behøvede med os, sendt i Forveien med Befaling til at opslaa Leiren i en Landsby, omtrent femti engelske Mile fra Meerut. Paa visse Stationer underveis, omtrent tolv eller femten Mile fra hverandre, skulde en Ridednekt vente med en Hest til enhver af Selskabet, for at vi kunde ride afsted uden Stands og afstige Heste underveis. Vi brøde op samme Dag, som vor Ferie begyndte, og omtrent syv Timer, efterat vi havde forladt vort Kantoneringskvarter, befandt vi os i vor Leir, som var opslaaet under en Klynge Træer og lige i Nærheden af, hvad Østlænderne statter høiere end alt Andet — en rislende Kilde med godt Vand.

For en Engkstmænd, der nyder Fornøielser i det Frie, og som dog til en vis Grad vil have det hyggeligt om sig, kan jeg ikke tænke mig noget koseligere end en Jagtleir i Indien. Da vi kom, havde Tjenerne haft fuldt op af Tid til at gjøre Alt færdigt. Vi havde Alle hver sit Telt, en sexten Fod i Firkant med dobbelt Tag og dobbelte Vægge. Rundt om hvert saadant Telt var der en Klynge af mindre Træer, hvori Eierens Tjenere opholdt sig. Tæt bag om disse var hans Heste. Et Stykke borte, midt i Leiren, var Spisestellet, hvori vi tænkte at indtage vor Frokost, Lunch og Middag under vort Ophold i Kratstoven. Ved Udfanterne af Leiren var der midlertidigt opreist en fem, sex Hytter af Kornsælgere, Skiltvædere og andre Indfødtte, som havde fulgt os fra Meerut for at slutte sig til vor Leir og forsynne vore Tjenere med, hvad vi maatte behøve den Maaned, vi vare fraværende. Vi naaede Leiren ved Lunchtid og tilbragte Eftermiddagen med at træffe Forberedelser til hvilken som helst Jagt, der maatte blive Anledning til, thi endnu havde man i Omegnen ingen visse Underretninger haft om nogen Tiger, og vor Overshikarie — den, hvis farlige Hverv det er at vandre om fjernt og nær, for at udfinde, hvor der er Wildt — var endnu ikke kommen.

Denne Aften kom gamle Hassein, Shikarien, tilbage til Leiren og bragte os Efterretninger af en mere forhaabningsfuld Art, end det er sædvanligt ved Begyndelsen af en Jagttur. En Tiger var nylig, bleven seet i en Landsby blot $\frac{1}{2}$ norst Mil borte.

Som rimeligt kunde være vakte denne Efterretning ikke lidet Røre iblandt os.

Længe før vi gik tilsæns vare alle vore Forberedelser trufne. Der var en god, vel oplært Jagtelefant til Enhver af Selskabet; de havde Alle, som hørte dertil, med Undertagelse af mig selv, mere end en Gang været med at dræbe en Tiger. Vi lod vor Leir blive staaende hvor den var, thi vi mente at komme tilbage før Frokost. Kloffen lidt over to om Morgenen gik Hassein omkring i Teltene og vækkede os, og Kloffen tre vare vi underveis. Jeg, som var den eneste unge og uerfarne af Selskabet, blev betroet til Shikariens særegne Opsyn, der ordnede det saaledes, at han ledsagede mig paa min Elefant, og saaledes var jeg ganske vis paa at faa en god Plads, naar vi kom til Stedet. Saavidt som jeg kunde forstaa af, hvad Hassein

fortalte mig underveis — thi den gamle Mand talte kun lidet Engkst, og jeg kunde kun tale nogle faa Ord Hindostansk — havde han intet Haab om at komme Tjeneren paa Skud, medens den var ved Drickstedet, men haabede at kunne følge dens Spor derfra til dens sædvanlige Skjulested og faa at vinde Bugt med den paa sædvanlig Maade. Tjeneren var, som han underrettede mig om, en, der "havde Familie", hvormed han sandsynligvis mente, at den havde Sun og Unger og ikke kunde sjerne sig langt derfra, hvor disse var.

Men paa Veien til Jagtstedet forandrede Hassein sine Planer. Han standsede Elefanten, som traskede afsted med en Jæger og hans hele Ladning af Rifler paa Ryggen, og efter en lang Raadslagning paa Hindostansk med det øvrige Selskab blev det mig sagt, at vi skulde stige af Elefanterne og gaa videre tilfods — jeg, som før, under Shikariens særegne Opsyn. Mahouterne, som passede paa Elefanterne, havde Befaling til at forblive, hvor de var, men hurtigt at ile til os strax de hørte et Skud blioe affyret. Efter omtrent et Kvarters usomme Gang kom vi til et Buskads eller en Træklynge, der, saavidt jeg kunde se i Maanessinnet, laa omtrent halvandet hundrede Alen fra en stor Dam med grundt Vand. To af Selskabet — Kaptein King og Mr. Hogan, som var de bedste Skyttere — stillede han bag en stor Fjeldknaat, hvorfra der var en god Udsigt til Dammen, men omtrent i halotredie hundrede Alens Afstand; tre andre stillede han oppe i forskellige Træer i den lille Lund, medens han tog "Chota Saib'en" eller den unge Mand (hvormed han mente mig) med sig til et Træ, som stod nærmest Dammen og paa samme Tid var mindst høit fra Jorden, hvorfor det selvfølgelig var lettest at slyde fra.

Vi ventede ikke længe. I den taagede Morgendæmring — Maanen var gaaet ned, efterat vi var komne — kunde jeg skimte et Dyr, som drak af Dammen; men det kunde gjerne være en Kalb, et Føl — alt muligt. Det saa ganske vist meget mindre ud, end jeg havde forestillet mig en bengalsk Kongetiger, og det var ikke før Hassein atter og atter havde gjentaget, at det var "ham Tiger", at jeg kunde tro, jeg her saa min første Tiger i Kratstoven. Hassein frygtede, at jeg i min Iver for at dræbe Dyret skulde slyde, før jeg rigtig kunde se det, og saaledes skremte det bort, før nogen Anden af Selskabet fik komme det paa Skud. Men det blev hvert Dieblis lysere og lysere, og da jeg meget snart følte mig rolig og sikker paa Haanden nok til at tage Sigte, spændte jeg Hanen paa min enkeltløbede Bøsse, som var ladet med en to Unze-Kugle, og som jeg allerede havde reguleret til faa nært Maal, som jeg kunde tænke mig. Det Eneste, jeg var bange for, var, at nogen af mine Kamerater skulde slyde og dræbe Dyret, før jeg kunde komme til dermed. Denne Tanke foruroligede mig en Smule, men forøvrigt var det ikke muligt at tage sikrere Sigte bag nogen Rifle eller Bøsse end det, jeg da tog. Netop idet jeg skulde trykke af, saa Tjeneren op, holdt inde med at dricke og gik længere ud i Dammen, saa at jeg havde dens Bredside lige foran mig. Dette lettede naturligvis mit Skud og indgav mig friskt Mod. Jeg tog Sigte lige paa Skulderen, og det frygtelige Brøl,

som paafulgte, sagde mig tydeligere end alle Ord kunde gjøre det, at jeg ikke havde forfeilet mit Offer.

Men jeg havde hverken dræbt eller saaret Tigeren saa eftertryffeligt, at det skulde forhindre den i at gaa sin Vej. I et Nu og fremdeles under det forfærdeligste Brøl vendte den om og satte afsted. I det Samme knaldede der to Skud bag Klippen, hvor min Kamerat og hans Ledsager stod. Saaavidt jeg kunde se, forfeilede det første den, men det andet rammede den. Den tumlede forover, som en Hest, der har sat sin Fod paa en rullende Sten, kunde have gjort. Men om et Dieblik var den oppe igjen, og jeg kunde nu se, at den slæbde et af sine Bagben efter sig, der tiensynlig var brudt, medens den i stor Sme te og slemt saaret holtebe raa et af sine Forben. Endnu et Dieblik, og et tet Krat skulde den for vore Dine.

Som de fleste unge Jægere var jeg dristig nok til at ville følge efter den tilfods, men Kaptein Ring, som efter fælles Overenskomst var Selskabets Anfører, vilde ikke laane Dre til saadan Daarskab. Han paastod, at vi skulde vente til Elefanterne kom og saa følge Sporet til Tigerens Leie. En saaret Tiger er det ikke morsomt at møde; den kan springe paa En, inden man ved et Ord deraf. Kaptein Ring var en gammel erfaren Tigerjæger og havde været ude for saamangen Fare, at han greb Tingen an med Besindighed. Desuden havde Mahouterne været aarvaagne, og ved den første Lyd af vort Skud brød de op og kom til os, saa at vi, mindre end et Kvarter efterat Tigeren havde fjernet sig, var efter den.

Den størst mulige Forsigtighed udfordredes for at komme igennem den nu meget tætte Kratskov. Hæssein syntes dog instinktmæssig at vide, hvilken Retning Dyret havde taget, og det varede ikke længe, før vi rundt omkring opdagede friste Bloddraaber, hvilket viste, at Dyret var slemt saaret, ligesom ogsaa, at den gamle Mand havde Ret. Men Tigerens Livskraft grændser til det Vidunderlige. Alle Slags Kattearter lever, efterat de har gennemgaaet Pinsler, som vilde gjøre det af med de fleste andre Dyr. Medens vi fulgte den, blev Hæssein, som sad bag mig paa min Elefant, mere og mere ivrig i Aanden og vedblev at advare Selskabet om at se sig vel for, da Tigreren ikke kunde være langt borte. Men endnu var det blot en Forsølgelsesjagt, og da vi hvert Dieblik tabte Sporet, havde Tigreren Tid nok til at slippe undaf. Endelig bragte et høit Strig, som undslap den gamle Mand, mig til at vende mig om, og jeg saa ham da ligesom ude af sig selv pege paa et steilt Klippestykke, omtrent atten hundrede Alen tilhøre, opad hvilket Tigreren klatrede. Nogle Minuter efter var vi paa Stedet, men kun for at blive var, at det saarede Dyr havde søgt Tilflugt i en Hule, hvis Indgang var omtrent tyve Fod høit oppe og ganske uilgjængelig for et Menneske, medmindre han vilde fravle op til den paa Hænder og Knæer.

Nu holdt vi da et Krigsraad. At vende tilbage til Leiren uden Tigreren, som vi havde haft saamegen Møie med, kunde der ikke være Tale om, men det syntes endnu mere uigjærligt at komme op til Hulen og gjøre en Ende paa det stakkels Dyrs Glendighed. Vi var godt forsynede med Skyderekskaber, og disse begyndte vi nu at bruge af alle Kræfter, medens vi paa samme Tid vedligeholdte en

ild udenfor Hulen, for at tvinge Tigreren til at komme frem. At den var derinde kunde vi ikke tvivle om, thi hvert Dieblik hørte vi et dæmpet Hyl, som om vore Kugler, skjønt de blev affyrede paa Slump, havde truffet den. Men om en Stund holdt dette op, og vi begyndte at tro, at et af vore Skud maatte have dræbt den. Men Faren ved at gaa op til Indgangen og se efter, om den var ille, var større end noget fornuftigt Menneske vilde udsætte sig for, og vi tænkte for Alvor paa at vende tilbage til Leiren, da der pludselig blev gjort en Ende paa vor Tvivlsraadighed.

Hæssein var en Tidlang bleven mere og mere opvildet. Tilfidsst var han næsten uvovintig af Roseri ved Tanken om, at Tigreren vilde undslippe os. Han brølede ud, at han vilde klybe op til Hulen og selv se efter, om Tigreren var død. Forgjæves søgte Kaptein Ring og alle de Dørlige af Selskabet at overtale ham, ja at befale ham ikke at gjøre det. Den gamle Mands Blod var kommen ifog, og han vilde intet høre. Han skilte sig af med alle sine Klæder med Undtagelse af et Par korte, incore Bunklæder og Værredskalotten, som han havde under sin Turban; derpaa tog han sin store, nationale Jagtstøv i Munden for at begge hans Hænder kunde være frie, og begyndte at klatre op ad Klippen, medens vi sad en hundrede Alen derfra paa vore Elefanter med Riflerne spændte i Haanden og iagttog ham.

Mere end en Gang under sit Forløb paa at komme opad den steile Klippe gled han ned igjen. Endelig naaede han den smale Rand foran Hulen, bødte Krattet tilside og feg ind. Med Et sprang Tigreren ud med et Brøl som et Tordenbrag, og før vore Dine, som iagttog den fra nede, saa det blot ud, som om den for forbi gamle Hæssein og puffede ham lidt tilside, idet den sprang ned paa Engen nedenfor. — I det Tigreren berørte Jorden, ikke tredive Alen fra min Elefant, traf et Skud fra Kaptein Rings Rifle den og dræbte den paa Stedet. Vi lagde Mærke til, at Hæssein fremdeles laa paa Knæ ved Indgangen til Hulen, men med Hovedet og Overdelen af sit Legeme foroverbøjet, som om han havde saaret et alvorligt Slag og var lammet deraf. To af de Indfødte, som var med os, ilede opad Klippen for at hjælpe den gamle Mand ned. Men de fandt ham død. Hans Hjernekul var bleven knust. Legem, som vi havde med, sagde, at Døden maatte have fulgt diebliskelig og var beviset blot ved Tigreren Slag med Forlabben, idet han for ham forbi. Der var intet Tegn til Strammer paa Hovedet; det var slæbet ind ligesom med en Slegge.

Vi førte Tiger tilbage med os til Leiren, og den følgende Dag blev det bekræftet i den nærmeste Landsby overensstemmende med Skik og Brug hos Wunselmannerne. Paa vor Efterforsjøl fik vi vide, at den stakkels gamle Mand efterlod sig Enke og to Børn. Til dem fik vi ved Subskription blandt Alle, som havde kjendt Hæssein, en Sum sammen paa tre hundrede Pund Sterling; disse er indsatte i faste Gældomme i Meerut, og hans Familie har tre Pd. St. om Aarsindten, hvilket for dem er en hel Kapital.

Indhold: Alf Brage. — Chineseerne — Levende Svovler. — Bernard Palissy. — Kautschuk og Gutta-percha. — Voltaire og Gibbon. — Min første Tiger.